

Dadansoddi ar gyfer Polisi



Analysis for Policy



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

RHIF YMCHWIL GYMDEITHASOL:

25/2024

DYDDIAD CYHOEDDI:

27/03/2024

Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 7, Tachwedd 2023

Mae'r ddogfen yma hefyd ar gael yn Saesneg.

This document is also available in English.

Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 7, 2023

Awdur:

Chris Timmins, Beaufort Research

Adroddiad Ymchwil Llawn: Timmins, C. (2023). *Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 7, 2024*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru, Rhif adroddiad YGLI 25/2024.

Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/agweddau-cyhoedd-tuag-gosbi-plant-yn-gorfforol-arolwg-cam-7-tachwedd-2023>

Safbwyntiau'r ymchwilydd yw'r rhai a fynegir yn yr adroddiad hwn ac nid rhai Llywodraeth Cymru o anghenraid

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch â:

Hannah Davies:

Yr Is-adran Ymchwil Gymdeithasol a Gwybodaeth

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: Ymchwil.IechydAGwasanaethauCymdeithasol@llyw.cymru

Tabl y cynnwys

Rhestr o ffigurau a thablau	2
1. Cyflwyniad	4
2. Agweddau tuag at smacio.....	8
3. Gwybodaeth am y ddeddfwriaeth bresennol.....	12
4. Ymwybyddiaeth o newidiadau i'r ddeddfwriaeth	15
5. Barn am newidiadau i'r ddeddfwriaeth	24
6 Casgliadau.....	31
Atodiad A – Ymchwil Gymdeithasol Llywodraeth Cymru ar rianta	33
Atodiad B – Holiadur yr arolwg.....	36
Atodiad C – Dull ymchwil.....	40
Atodiad D – Disgrifiad o'r newid i'r ddeddfwriaeth a gyflwynwyd i ymatebwyr yn arolwg mis Tachwedd 2023.....	42
Atodiad E – Diffiniad o raddau cymdeithasol.....	43
Atodiad F – Meintiau is-samplau	44

Rhestr o ffigurau a thablau

Ffigur 2.1: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)	8
Ffigur 2.2: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb a pha un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau - Tachwedd 2023)	9
Ffigur 2.3: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb ac yn ôl y rhywiau a grwpiau oedran – Tachwedd 2023)	10
Ffigur 2.4: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol - Tachwedd 2023)	11
Ffigur 3.1: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, Tach 2023).....	12
Ffigur 3.2: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - Tachwedd 2023)	13
Ffigur 3.3: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl y rhywiau ac yn ôl grŵp oedran - Tachwedd 2023)	14
Ffigur 3.4: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol - Tachwedd 2023)	14
Ffigur 4.1: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)	15
Ffigur 4.2: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio – Tachwedd 2023).....	16
Ffigur 4.3: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl oedran a gradd gymdeithasol – Tachwedd 2023)	17
Tabl 4.1: Allwch chi ddweud wrthyf sut y mae'r gyfraith wedi newid yn eich tyb chi? - Tachwedd 2023 [Digymell].....	18
Tabl 4.2: Sut ddaethoch chi'n ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol? - Tachwedd 2023	19
Ffigur 4.4: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023).....	20
Ffigur 4.5: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - Tachwedd 2023).....	21
Ffigur 4.6: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl grŵp oedran a gradd gymdeithasol - Tachwedd 2023)	22

Ffigur 4.7: Y ganran a oedd yn meddwl y byddai pob lefel o gosb yn dal i gael ei chaniatáu ar ôl y newid i'r gyfraith – Tach 2022, 2023	23
Ffigur 5.1: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)	25
Ffigur 5.2: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio – Tachwedd 2023)	25
Ffigur 5.3: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl grŵp oedran - Tachwedd 2023)	26
Ffigur 5.4: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl y rhywiau - Tachwedd 2023)	27
Tabl 5.1: Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - Tachwedd 2023 [Digymell].....	28
Tabl 5.2: Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - Tachwedd 2023 [Digymell]	29
Tabl 5.3: Allwch chi ddweud wrthyf pa wybodaeth arall y mae arnoch ei hangen? – Tachwedd 2023 [Digymell]	30
Tabl A1.1: Ymchwil Flaenrol Berthnasol gan Lywodraeth Cymru	33
Tabl A1.2: Diffiniadau o raddau cymdeithasol	43
Tabl A1.3: Meintiau samplau'r is-grwpiau	44

1. Cyflwyniad

1.1 Cefndir ac amcanion

1.1 Cyflwynwyd y Bil Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru) i Gynulliad Cenedlaethol Cymru¹ ar 25 Mawrth 2019. Ar 20 Mawrth 2020 cafodd y Bil Gydsyniad Brenhinol a daeth yn Ddeddf Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru) 2020. Daeth y ddeddf i rym ar 21 Mawrth 2022.

1.2 Amcan trosfwaol y ddeddfwriaeth yw helpu i amddiffyn hawliau plant trwy wahardd defnyddio cosb gorfforol yn erbyn plant, trwy gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol. Mae hyn yn golygu nad yw'r amddiffyniad ar gael mwyach o fewn tiriogaeth Cymru i rieni neu'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* (yn gweithredu â chyfrifoldeb rhiant), fel amddiffyniad yn erbyn cyhuddiad o ymosod cyffredin ar blentyn neu guro plentyn sydd yn eu gofal.

1.3 Mae Adran 2 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru hybu ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r newid yn y gyfraith cyn i'r Ddeddf ddod i rym ym mis Mawrth 2022. Mae Llywodraeth Cymru'n ymrwymedig i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r newid yn y gyfraith. Fe adolygwyd ei hymgyrch arfaethedig i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o ganlyniad i bandemig y Coronafeirws, i ganolbwyntio ar ymgysylltu â rhanddeiliaid, gweithio gyda chynulleidfaoedd penodol a hybu a chefnogi rhianta cadarnhaol tan haf 2021. Dechreuodd ymgyrch amlgyfrwng i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd, a oedd yn cynnwys hysbysebu a chysylltiadau cyhoeddus, yn ysgafn ym mis Mehefin 2021 gyda hysbysebu digidol, ac fe lansiodd yn llawn ym mis Medi 2021, chwe mis cyn cychwyn y newid i'r ddeddfwriaeth. Bu'r bwrlwm mwyaf o ran gweithgarwch cyfathrebu rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2022, yn union cyn cychwyn y newid i'r ddeddfwriaeth. Mae gweithgarwch ar raddfa lai'n parhau gyda hyrddiau digidol, ar deledu ac ar radio. Un o'r blaenoriaethau allweddol dros y 12 mis nesaf fydd parhau i godi ymwybyddiaeth o'r newid yn y gyfraith a dewisiadau yn lle cosbi'n gorfforol – gan adnabod cyfleoedd i hyrwyddo cymorth rhianta, gwybodaeth a chyngor ynghylch dewisiadau yn lle cosbi'n gorfforol.

¹ Ym mis Mai 2020 cafodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru ei ailenwi'n Senedd Cymru - [Deddf Senedd ac Etholiadau \(Cymru\) 2020: Canllawiau ar oblygiadau Rhan 2 o ran drafftio deddfwriaeth | LLYW.CYMRU](#)

1.4 Amcan yr ymchwil hon oedd adeiladu ar donnou blaenorol o ymchwil a gynhaliwyd ym mis Tachwedd, oni nodir yn wahanol, yn 2018, 2019, 2020, 2021 (2 don – y naill ym mis Mawrth, y llall ym mis Tachwedd) a 2022 o ran agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol gan gynnwys y ddeddfwriaeth. Cyflawnwyd y gwaith maes ar gyfer yr arolwg hwn rhwng 6 a 26 Tachwedd 2023, oddeutu 1 flwyddyn ac 8 mis wedi i'r ddeddfwriaeth ddod i rym.

1.2 Nodyn ar newidiadau i'r dull o gasglu data dros amser

1.5 Fe wnaed y gwaith maes ar gyfer arolygon 2020, 2021 a mis Mawrth 2022 yn ystod argyfwng iechyd y cyhoedd Covid-19. O ystyried y cyfyngiadau a oedd mewn grym yn ystod y cyfnod hwn, nid oedd yn bosibl cynnal yr arolwg yn yr un modd â'r tonnau blaenorol. Yn 2018 a 2019, defnyddiodd yr ymchwil ddull gweinyddu gan gyfwelydd wyneb-yn-wyneb yn y cartref.

1.6 Fe gwblhawyd arolygon 2020, 2021 a mis Mawrth 2022 trwy ddull hunangwblhau ar-lein gan ddefnyddio panel ar-lein². Fe gwblhawyd arolwg mis Tachwedd 2022 a mis Tachwedd 2023 yn y ffordd hon hefyd, fel y bydd unrhyw donnou yn y dyfodol, gan bod cyfrwng yr arolwg, sef Arolwg Omnibws Cymru Beaufort, wedi symud yn barhaol i'r dull casglu data yma. Er bod yr arolwg ar-lein a'r arolygon wyneb-yn-wyneb blaenorol wedi'u bwriadu i gynhyrchu samplau cynrychiolaidd o'r boblogaeth oedolion (16+ oed) yng Nghymru, mae'n bosibl y gallai'r newid dull fod wedi cael rhywfaint o effaith ar y canlyniadau. Er enghraifft, efallai y bydd rhai ymatebwyr yn ateb yn wahanol pan nad oes cyfwelydd yn bresennol, ac mae angen i rai cwestiynau a oedd yn ddigymell yn flaenorol gael eu fframio'n wahanol pan nad oes cyfwelydd yn bresennol i godio atebion. Er ei bod yn anodd bod yn bendant ynglŷn â hyn, mae tystiolaeth yn awgrymu bod effeithiau'n tueddu i fod yn fwy ar gyfer cwestiynau sy'n holi am werthoedd ac ymddygiad, gydag effeithiau llai ar gyfer gwybodaeth fwy ffeithiol³. Dylai unrhyw newidiadau mewn canlyniadau, neu ddiffyg newid mewn canlyniadau, rhwng tonnau cyn y newid dull a'r don gyfredol, gael eu dehongli â phwyll; gallai newid fod i'w briodoli'n gyfan gwbl, yn

²Grŵp o gyfranogwyr ymchwil sydd wedi cofrestru i cael cyswllt o bryd i'w gilydd i gwblhau arolygon ar-lein yw panel ar-lein.

³Adran 9.3 [Community Life Survey: experimental online survey findings - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk)

rhannol neu beidio â bod i'w briodoli o gwbl i'r newid mewn dull. Ceir rhagor o wybodaeth am ddull yr arolwg ym mis Tachwedd 2023 yn Atodiad C.

1.3 Ynglŷn â'r adroddiad hwn

1.8 Mae'r canfyddiadau a nodir yn yr adroddiad hwn yn seiliedig ar ymchwil a gynhaliwyd ar Arolwg Omnibws Cymru Beaufort rhwng 6 a 26 Tachwedd 2023, a gyfwelodd â sampl seiliedig ar gwota cynrychiolaidd o 1,000 o oedolion 16+ oed ledled Cymru. Mae hyn yn cynnwys rhieni/gwarcheidwaid ac oedolion nad ydynt yn rhieni/gwarcheidwaid. Mae canfyddiadau o'r arolwg hwn yn cael eu cymharu'n fynych yn yr adroddiad hwn â setiau tebyg o gwestiynau a ofynnwyd fel rhan o Arolygon Omnibws Cymru Beaufort ym mis Tachwedd 2018, mis Tachwedd 2019, mis Tachwedd 2020, mis Tachwedd 2021, mis Mawrth 2022 a mis Tachwedd 2022. Mae unrhyw newidiadau (mân newidiadau yn bennaf) i'r holiadur rhwng tonnau i'w gweld yn Atodiad B. Cynhelir pob Arolwg Omnibws Cymru gyda samplau ar wahân o oedolion 16+ yng Nghymru sy'n cyfateb â'i gilydd o ran demograffeg megis oedran, rhyw, rhanbarth a gradd gymdeithasol⁴, er bod arolygon 2020, 2021, 2022 a 2023 (fel a nodwyd yn yr adran flaenorol) wedi cael eu cynnal trwy hunangwblhau ar-lein yn hytrach na'r dull gweinyddu gan gyfwelydd wyneb-yn-wyneb a ddefnyddiwyd yn 2018 a 2019. Mae'r gwaith hwn yn rhan o gyfres o ymchwil rhianta a gyflawnwyd gan Lywodraeth Cymru ers 2013. Ceir tabl o adroddiadau yn Atodiad A.

1.9 Roedd yr holiadur ar gyfer yr arolwg hwn yn cynnwys cyfres o gwestiynau am agweddau tuag at smacio, ymwybyddiaeth o ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â chosbi plant yn gorfforol ac ymwybyddiaeth a barn am newidiadau i'r ddeddfwriaeth. Cafodd cwestiynau demograffig eu cynnwys hefyd fel arfer safonol yn arolwg Omnibws Cymru. Roedd yr holiadur ar gael yn Gymraeg neu yn Saesneg yn ôl dewis y cyfranogwr ac mae i'w gael yn Atodiad B ar ddiwedd y ddogfen hon.

1.10 Sylwer efallai na fydd canrannau mewn rhai graffiau a thablau yn yr adroddiad hwn, lle gall yr ymatebydd ddewis un ateb yn unig, yn gwneud cyfanswm o 100% ac y gallant wneud cyfanswm o 99% neu 101% o ganlyniad i dalgrynnu i'r

⁴ System ddosbarthu sy'n seiliedig ar alwedigaeth prif enillydd incwm yr aelwyd yw gradd gymdeithasol.

rhif cyfan agosaf. Er enghraifft, efallai y bydd graff yn dangos tri ateb – 40%, 33% a 26% (sy'n gwneud cyfanswm o 99%) pan allai'r canrannau heb eu talgrynnu fod yn 40.4%, 33.3% a 26.3% yn y drefn honno.

1.4 Profion ystadegol

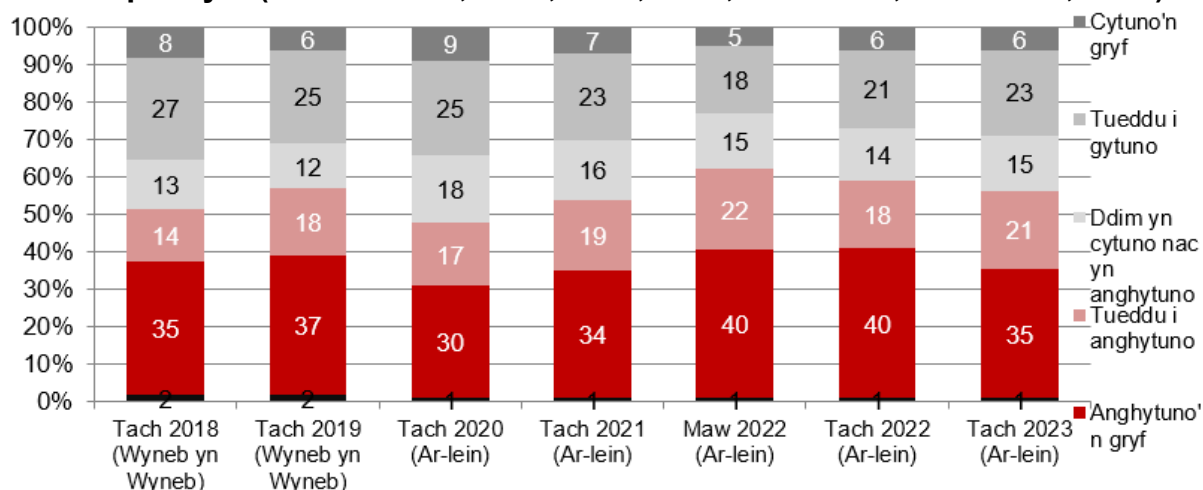
1.11 Drwy'r adroddiad hwn dygir cymariaethau rhwng gwahanol grwpiau o'r boblogaeth (er enghraifft, y rhai o wahanol grwpiau oedran neu ryw) i ddeall a yw eu hagweddau, eu hymddygiadau neu eu gwybodaeth yn amrywio. Ceir cymariaethau hefyd rhwng gwahanol flynyddoedd yr arolwg i ganfod a fu newidiadau dros amser. Mae'r adroddiad yn defnyddio profion ystadegol i gymharu canlyniadau rhwng grwpiau o'r boblogaeth a hefyd i gymharu canlyniadau dros amser. Lle nodir bod gwahaniaeth rhwng dau grŵp neu ddau gyfnod o amser yn 'arwyddocaol' yn yr adroddiad hwn, mae hyn yn golygu bod y tebygolrwydd o gael y canfyddiad drwy siawns yn llai nag un mewn 20 ac felly y gellir ei gyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

2. Agweddau tuag at smacio

2.1 Gofynnwyd i'r holl ymatebwyr i ba raddau yr oeddent yn cytuno neu'n anghytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn*. Roedd y farn ynglŷn â hyn ar draws saith ton yr arolwg wedi'i hollti, i ryw raddau, er bod mwy yn anghytuno â'r datganiad hwn nag oedd yn cytuno ag ef ym mhob ton.

2.2 Yn yr arolwg diweddaraf, roedd 29% yn cytuno a 55% yn anghytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn*. Mae'r gwahaniaeth rhwng y cyfrannau a oedd yn cytuno ac yn anghytuno â'r datganiad yn llai na'r gwahaniaeth a oedd yn bodoli yn y ddau arolwg blaenorol ac yn llai na ffigyrau mis Mawrth 2022 (23% yn cytuno, 62% yn anghytuno) a gymerwyd yn union cyn dechrau'r ddeddfwriaeth newydd. Mae'r gwahaniaeth ym mhatrwm y canlyniadau rhwng y ddau gyfnod yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

Ffigur 2.1: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)

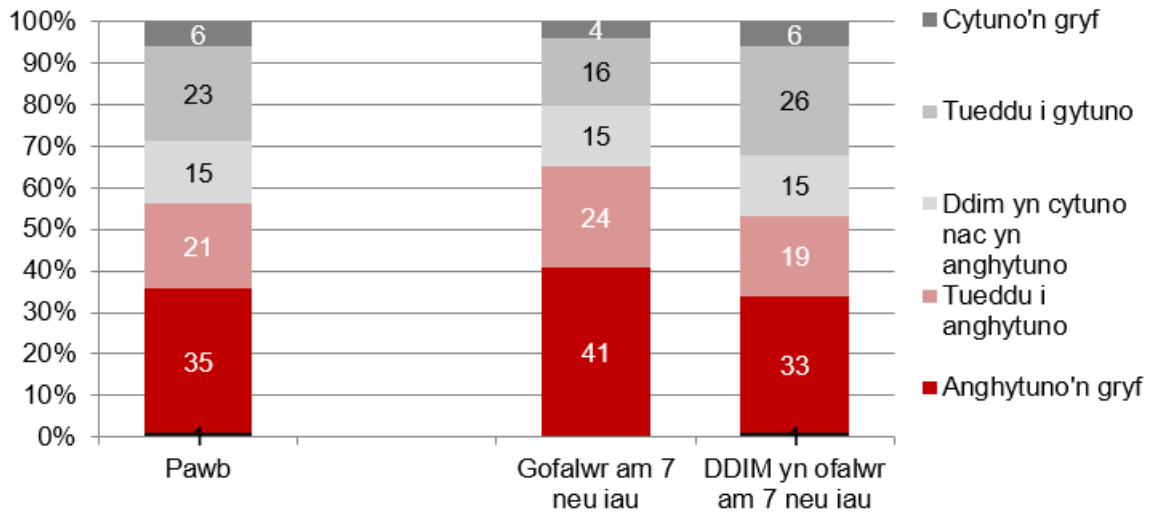


Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000), Maw 2022 (1,000), Tach 2022 (1,000), Tach 2023 (1,000)

2.3 Roedd y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed neu iau, sef rhieni, gwarcheidwaid neu aelodau eraill o'r teulu sy'n rhoi gofal rheolaidd, yn fwy tebygol o anghytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn* – 65% o'i gymharu â 52% ymhlith y rhai heb gyfrifoldebau gofalu am blant saith oed neu iau (ffigur 2.2).

Mae'r gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg ymhlith y rhai â chyfrifoldebau gofalu / heb gyfrifoldebau gofalu am blant dan saith oed ym mis Tachwedd 2022 a thonnau blaenorol eraill yr arolwg.

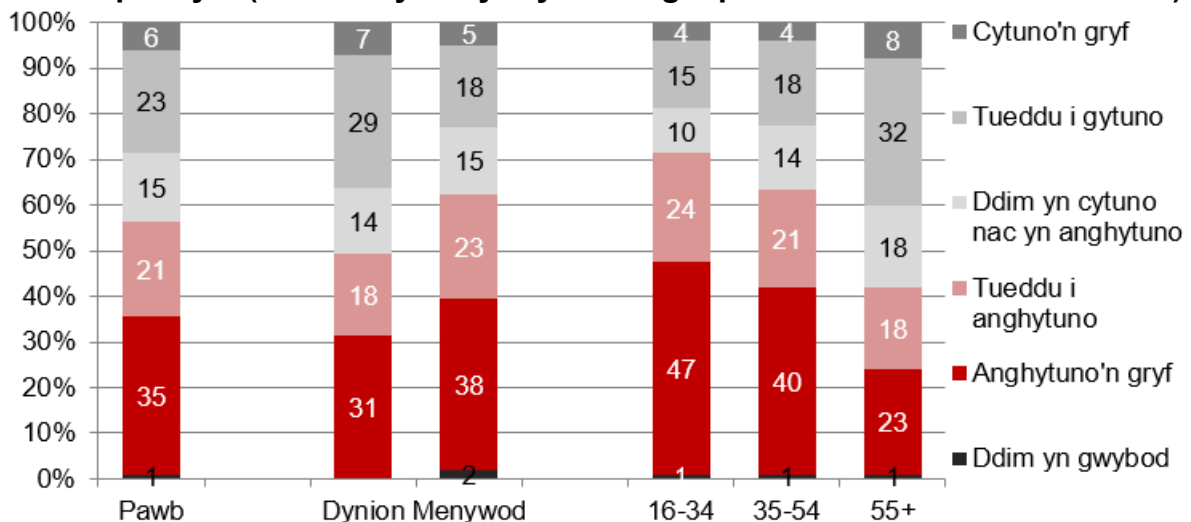
Ffigur 2.2: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb a pha un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (680)

2.4 Fel a ddangosir yn Ffigur 2.3, pan ydym yn archwilio hyn yn ôl oedran yr ymatebydd, rydym yn canfod bod y rhai yn y grŵp oedran hŷn (55+) yn fwy tebygol o gytuno *ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn* na grwpiau oedran eraill – ar 40%, roedd hyn fwy na dwywaith yn fwy na nifer yr ymatebwyr 16-34 oed a oedd yn arddel y farn hon (18%). Er ei fod yn llai amlwg nag yn ôl oedran, canfuwyd gwahaniaeth barn yn ôl y rhywiau hefyd gyda 36% o ddynion yn cytuno â'r datganiad o'i gymharu â 22% o fenywod. Roedd y gwahaniaethau a nodwyd yn ôl oedran a'r rhywiau yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiadau i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg yn ôl oedran a'r rhywiau yn 2022 ac yn 2021.

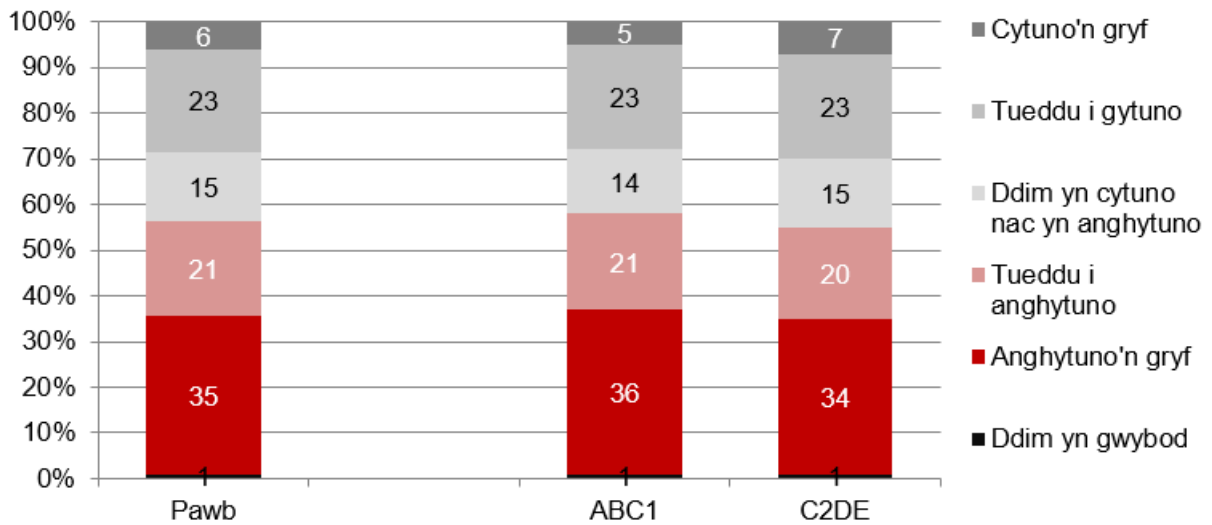
Ffigur 2.3: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb ac yn ôl y rhywiau a grwpiau oedran – Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Dynion (441), Menywod (557), 16-34 (332), 35-54 (331), 55+ (337)

2.5 Mae Ffigur 2.4 yn dangos canfyddiadau ar gyfer yr un mesur yn ôl gradd gymdeithasol. Roedd barn y rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1⁵ yn debyg i farn y rhai yng ngraddau cymdeithasol C2DE yn yr ystyr nad oedd unrhyw wahaniaeth yn arwyddocaol yn ystadegol. Mae hyn yn cyfnerthu'r un canfyddiad o arolygon 2019, 2020, 2021 a mis Mawrth a mis Tachwedd 2022.

Ffigur 2.4: Y ganran a oedd yn cytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), ABC1 (591), C2DE (409)

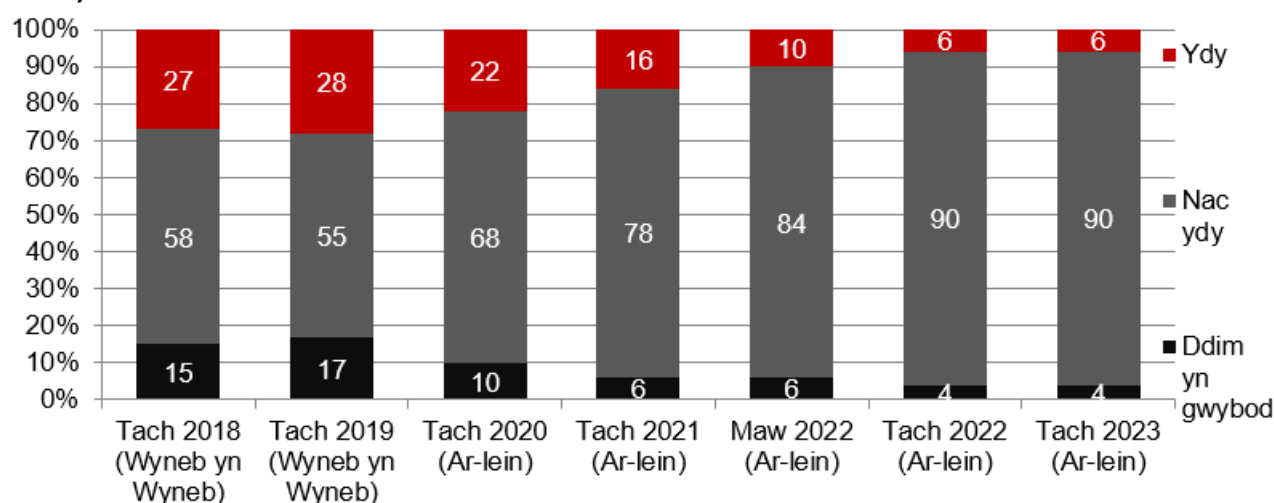
⁵ Ceir diffiniadau o raddau cymdeithasol A, B, C1, C2, D, E yn Atodiad E

3. Gwybodaeth am y ddeddfwriaeth bresennol

3.1 Y sefyllfa gyfreithiol o ran smacio plant neu gosbi plant yn gorfforol mewn ffordd arall yng Nghymru ar adeg yr arolwg hwn (6 – 26 Tachwedd 2023) oedd bod rhieni ac oedolion sy'n gweithredu *in loco parentis* (yn gweithredu â chyfrifoldeb rhiant) ddim yn gallu defnyddio amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiad o ymosod cyffredin. Nid yw rhieni sy'n cosbi eu plant yn gorfforol yn gallu defnyddio'r amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiadau o greulondeb, clwyfo neu ymosodiadau sy'n achosi gwir niwed corfforol neu niwed corfforol difrifol. Mae canllawiau Gwasanaeth Erlyn y Goron yn egluro fel a ganlyn: “er bod unrhyw anaf sy'n fwy nag ‘anaf dros dro neu fân anaf’ yn gallu cael ei ystyried yn wir niwed corfforol, y cyhuddiad priodol fydd Ymosod Cyffredin lle nad oes unrhyw anaf yn digwydd neu lle ceir anafiadau nad ydynt yn ddifrifol”.

3.2 Roedd cyfanswm o 90% o bobl a arolygwyd ym mis Tachwedd 2023 yn meddwl yn gywir nad oedd y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant. Dim ond 6% oedd yn meddwl bod y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio a dywedodd y 4% sy'n weddill nad oeddent yn siŵr. Fel a ddangosir yn ffigur 3.1, hyd yn oed cyn y newid yn y gyfraith roedd mwyafrif o'r cyhoedd yn credu nad oedd y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant. Mae'r gyfran hon wedi tyfu'n gyson dros y 5 mlynedd ddiwethaf i'w uchafbwynt yn y ddau arolwg diweddaraf, lle mae'r canlyniadau union yr un fath.

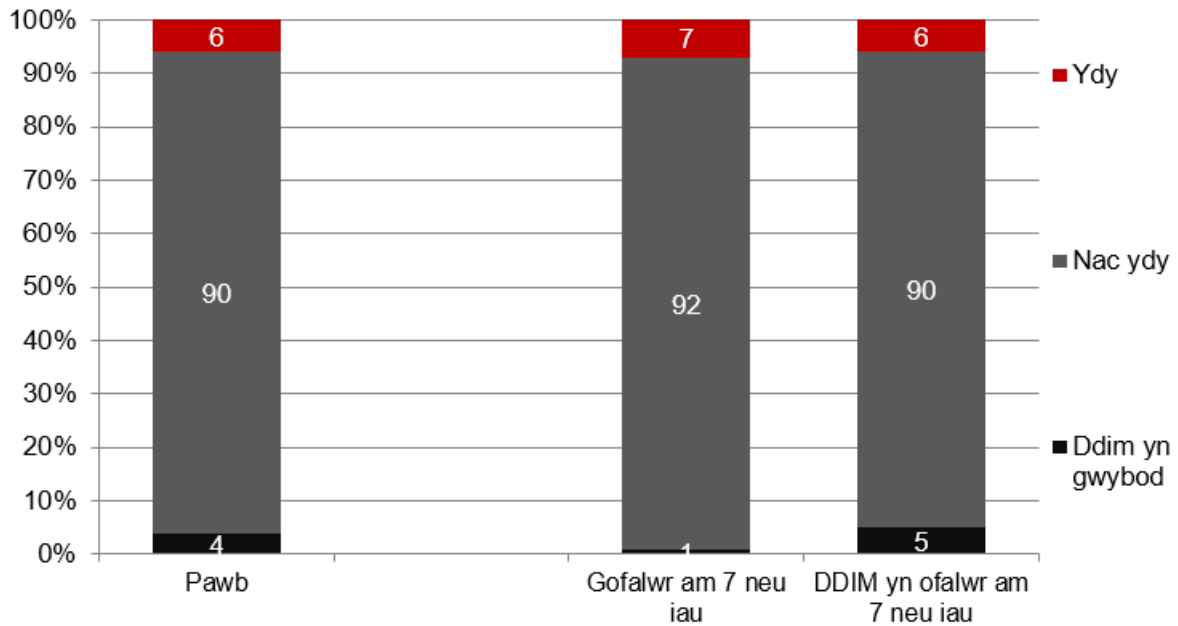
Ffigur 3.1: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, Tach 2023)



Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000) Maw 2022 (1,000), Tach 2022 (1,000), Tach 2023 (1,000)

3.3 Ychydig o wahaniaethau a welir mewn gwybodaeth am y gyfraith ar smacio yn ôl pa un a yw unigolyn yn ofalwr am blant saith oed neu iau ai peidio. Roedd cyfrannau tebyg o'r naill grŵp a'r llall yn meddwl bod smacio ddim yn cael ei ganiatáu ar hyn o bryd (90% a 91% yn y drefn honno).

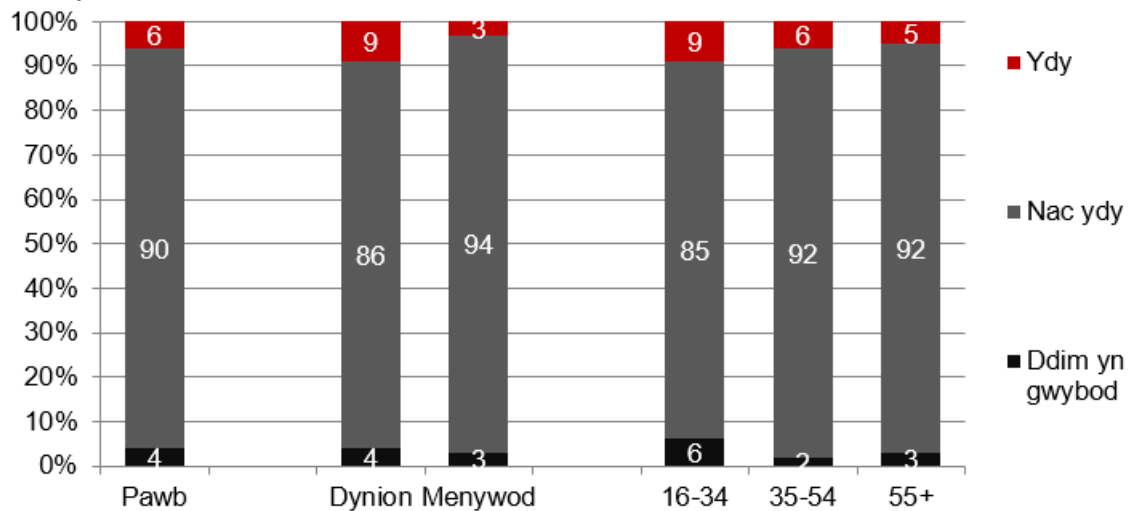
Ffigur 3.2: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb – Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), DDIM yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (680)

3.4 Roedd y mwyafrif llethol o ddynion a menywod a phob grŵp oedran yn ymwybodol nad yw'r gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant. Fodd bynnag, roedd ymwybyddiaeth ar ei huchaf ymhlith menywod (94% o'i gymharu ag 86% o ddynion) a'r rhai 35-54 a 55+ oed (92% ar gyfer y ddau grŵp o'i gymharu ag 85% o'r rhai 16-34 oed). Roedd y gwahaniaethau hyn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir eu cyffredinoli i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg ym mis Tachwedd 2022 hefyd.

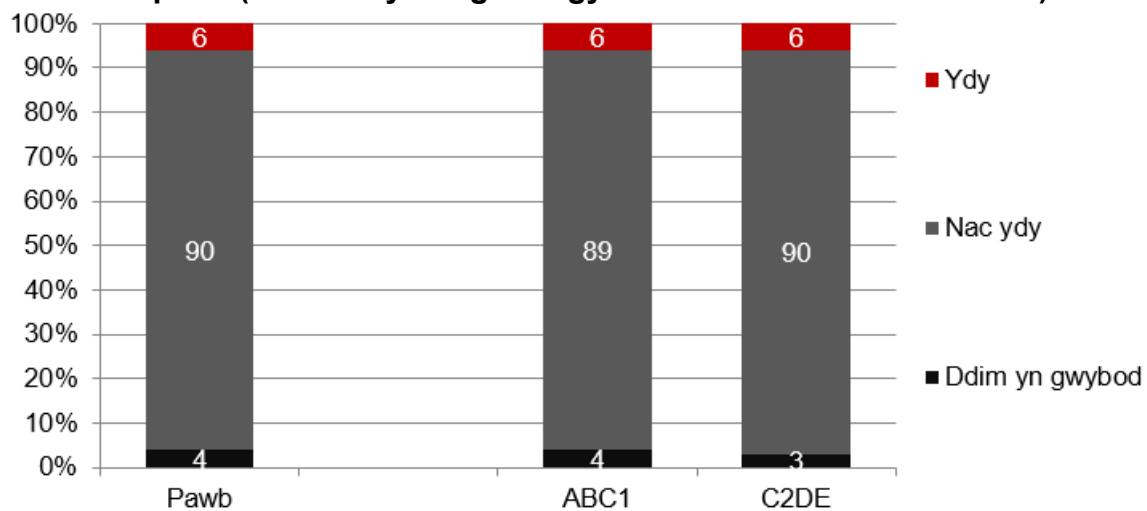
Ffigur 3.3: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl y rhywiau ac yn ôl grŵp oedran - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Dynion (441), Menywod (557), 16-34 (332), 35-54 (331), 55+ (337)

3.5 Nid yw gwybodaeth am y gyfraith ar smacio'n amrywio yn ôl gradd gymdeithasol gydag 89% o'r rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1 a 90% o'r rhai yng ngraddau cymdeithasol C2DE yn credu nad yw'n cael ei ganiatáu. Ym mis Tachwedd 2022, roedd y mwyafrif llethol o'r ddau grŵp hefyd yn gwybod beth oedd statws presennol smacio, ond ar yr adeg hon roedd y gwahaniaeth rhwng y ddau grŵp yn arwyddocaol yn ystadegol (93% ABC1, 88% C2DE).

Ffigur 3.4: Y ganran sy'n credu bod y gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni smacio'u plant (Pawb ac yn ôl gradd gymdeithasol - Tachwedd 2023)

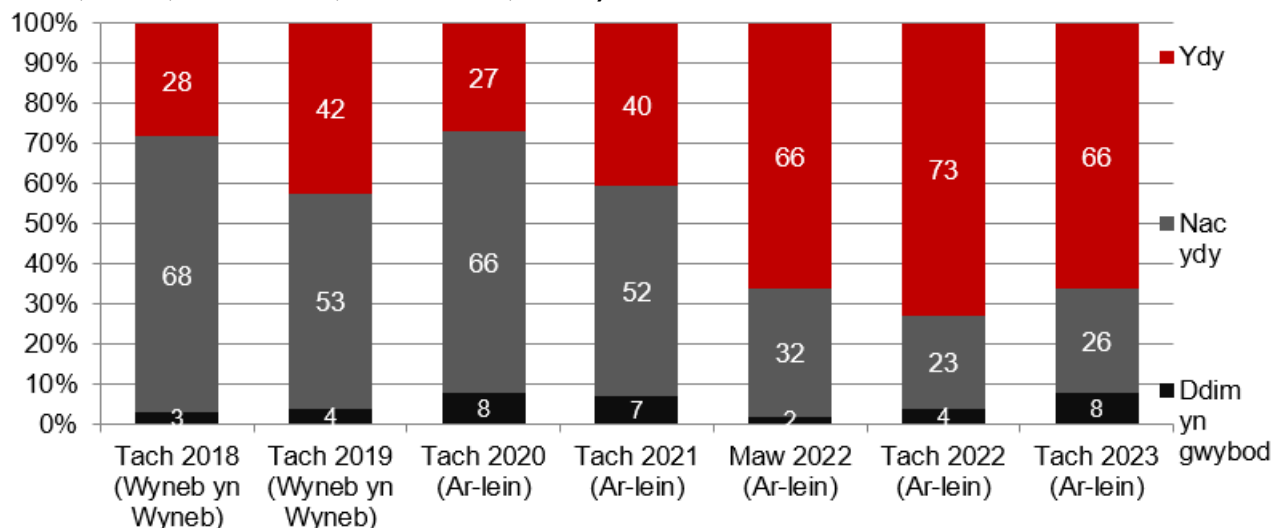


Sail: Pawb (1,000), ABC1 (591), C2DE (409)

4. Ymwybyddiaeth o newidiadau i'r ddeddfwriaeth

4.1 Yn yr arolwg diweddaraf, dywedodd dwy rain o dair (66%) o'r bobl a arolygwyd eu bod yn ymwybodol o newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yn y 2 flynedd ddiwethaf ar lefel ddigymell⁶. Mae hyn yn cymharu ag oddeutu tri chwarter (73%) a oedd yn ymwybodol ym mis Tachwedd 2022. Mae'r gostyngiad hwn mewn ymwybyddiaeth o'r newid ers mis Tachwedd 2022 yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Mae'r lefel bresennol yn cyfateb i'r hyn a gofnodwyd ym mis Mawrth 2022.

Ffigur 4.1: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)

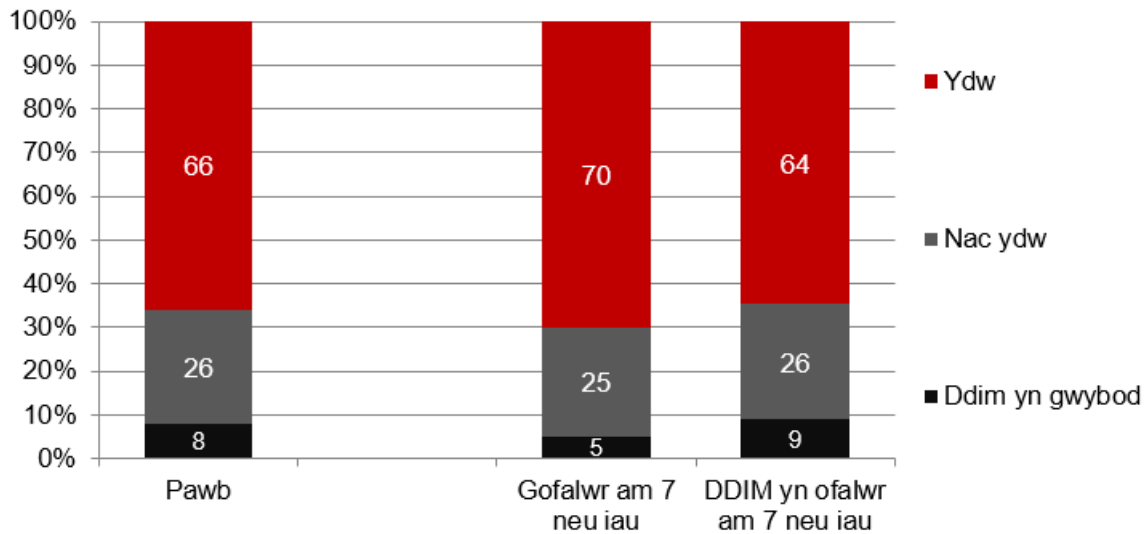


Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000), Maw 2022 (1,000), Tach 2022 (1,000), Tach 2023 (1,000)

4.2 Roedd ymwybyddiaeth o newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol ychydig yn uwch ymhlith gofalwyr am blant saith oed neu iau na'r rhai a oedd heb y cyfrifoldebau hyn – 70% o'i gymharu â 64% (ffigur 4.2). Nid oedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly ni ellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Mae hyn yn debyg i'r canfyddiad ym mis Tachwedd 2022.

⁶ Ni chafodd yr ymatebwyr unrhyw fanylion ar gyfer newidiadau posibl ar yr adeg hon a gofynnwyd iddynt - 'Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yn y flwyddyn ddiwethaf?'. Cafodd y cwestiwn hwn ei ddiwygio ychydig ym mis Tachwedd 2022 i gynnwys 'yn y flwyddyn ddiwethaf' gan bod y gyfraith newydd wedi bod mewn grym am sawl mis erbyn hynny.

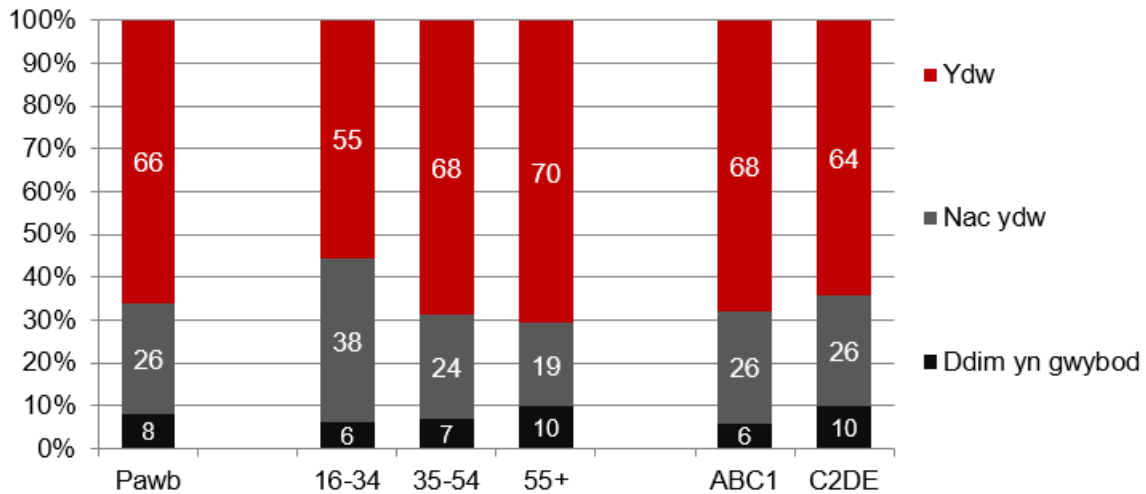
Ffigur 4.2: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio – Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (680)

4.3 Fel a ddangosir yn ffigur 4.3, ychydig o wahaniaeth sydd rhwng ymwybyddiaeth o'r newidiadau i'r ddeddfwriaeth ymhlith gwahanol grwpiau gradd gymdeithasol (68% o'r rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1, 64% o'r rhai yng ngraddau cymdeithasol C2DE) ac mae hyn yn cyfnerthu'r canfyddiadau o fis Mawrth a mis Tachwedd 2022. Nid oedd y gwahaniaethau hyn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly ni ellir eu cyffredinoli i'r boblogaeth ehangach.

Ffigur 4.3: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [Digymell] (Pawb ac yn ôl oedran a gradd gymdeithasol – Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), 16-34 (332), 35-54 (331), 55+ (337), ABC1 (591), C2DE (409)

4.4 Roedd ymatebwyr iau sy'n 16-34 oed yn llai tebygol o fod yn ymwybodol o'r newid yn y ddeddfwriaeth na'r rhai yn y grwpiau oedran hŷn, sef 35-54 a 55+ oed (55% o'i gymharu â 68% a 70%). Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir eu cyffredinoli i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg ym mis Mawrth a mis Tachwedd 2022 hefyd.

4.5 Gofynnwyd i'r rhai a ddywedodd eu bod yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth (655 o ymatebwyr) ddisgrifio yn eu geiriau eu hunain sut yr oeddent yn meddwl bod y gyfraith wedi newid. Wedyn cafodd eu hymatebion eu grwpio'n themâu ac fe'u dangosir yn nhabl 4.1. Yr ymateb mwyaf mynych o bell ffordd oedd bod 'smacio / cosbi'n gorfforol wedi cael ei wahardd [yn gyfan gwbl] \ ei fod yn anghyfreithlon'. Fe wnaeth y mwyafrif llethol (90%) o'r rhai a oedd yn ymwybodol o newid grybwyll hyn yn ddigymell.

Tabl 4.1: Allwch chi ddweud wrthyf sut y mae'r gyfraith wedi newid yn eich tyb chi? - Tachwedd 2023 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Smacio \ cosbi'n gorfforol yn cael ei wahardd [yn gyfan gwbl] \ y bydd yn anghyfreithlon	90 (n.588)
Ymatebion eraill a roddwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Cosbau i'r rhai sy'n smacio plant	
Cyfraith dwp \ ni ddylai'r llywodraeth ymhél â'r mater \ sylw negyddol arall am y gyfraith	
Dim cyswllt corfforol o gwbl	
Ddim yn gallu cael ei ddefnyddio fel amddiffyniad cyfreithiol mwyach	
I amddiffyn plant	
Mae newid yn cael ei drafod - amhenodol	
Mwy llym	
Roeddwn i'n meddwl bod smacio eisoes yn anghyfreithlon	
Syniad da \ ddim yn cytuno â smacio \ er gwell	
Wedi gweld rhywbeth \ clywed rhywbeth amdano – amhenodol	

Sail: Y rhai a oedd yn ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol – digymell (655)

(a) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

4.6 Roedd ymatebion i'r cwestiwn hwn yn debyg i'r rhai a ganfuwyd mewn arolygon blaenorol yn yr ystyr mai *Smacio \ cosbi'n gorfforol wedi cael ei wahardd [yn gyfan gwbl] \ ei fod yn anghyfreithlon* oedd yr ateb a grybwyllwyd fynychaf o bell ffordd o 2018 i 2022 er bod y gyfran sy'n dweud hyn wedi cynyddu dros amser cyn gwastatau yn nhonnau diweddar yr arolwg (64%, 69%, 73%, 84%, 89%, 88% ac yn olaf 90% yn 2023).

4.7 Gofynnwyd hefyd i'r rhai a ddywedodd eu bod yn ymwybodol o'r newidiadau i'r ddeddfwriaeth ddweud sut yr oeddent wedi dod yn ymwybodol o'r newid (tabl 4.2). Yn yr arolwg diweddaraf, Ar y teledu – newyddion \ rhaglen yw'r ffynhonnell ymwybyddiaeth a grybwyllwyd fynychaf o hyd (51% yn crybwyll hynny). At ei gilydd,

mae'r ffynonellau ymwybyddiaeth o'r newid a enwyd yn arolwg mis Tachwedd 2023 yn cael eu crybwyll ar lefelau tebyg i'r arolwg blaenorol ym mis Tachwedd 2022. Y prif eithriadau yw gostyngiadau yn yr arolwg diweddaraf ar gyfer *Hysbysebu ar y teledu* (17% o'i gymharu â 26% ym mis Tachwedd 2022) a *Hysbysebu ar y radio* (8% o'i gymharu ag 11%). Mae hyn yn debygol o fod yn adlewyrchiad o ymgyrch cyfathrebu cyhoeddus ar raddfa lai yn 2023 yn berthynol i'r flwyddyn flaenorol pan ddaeth y ddeddfwriaeth i rym.

Tabl 4.2: Sut ddaethoch chi'n ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol? - Tachwedd 2023

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Ar y teledu – newyddion \ rhaglen	51 (n.337)
Gwefan ar-lein – eitem newyddion	17 (n.112)
Hysbyseb ar y teledu	17 (n.109)
Dywedodd rhywun wrthyf (teulu \ ffrindiau)	15 (n.97)
Ar y radio – newyddion \ rhaglen	14 (n.94)
Facebook	11 (n.72)
Y cyfryngau cymdeithasol (heblaw Facebook)	11 (n.72)
Papur newydd a gyhoeddir ledled y DU - newyddion \ erthygl	10 (n.68)
Papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru - newyddion \ erthygl	10 (n.66)
Papur newydd lleol - newyddion \ erthygl	10 (n.65)
Radio - hysbyseb	8 (n.55)
Hysbyseb ar-lein	5 (n.36)
Dywedodd rhywun wrthyf (gweithiwr	5 (n.35)
Papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru -	5 (n.30)
Ymatebion eraill a roddwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Cylchgrawn	
Gwefan ar-lein - arall	
Papur newydd a gyhoeddir ledled y DU - hysbyseb	
Papur newydd lleol - hysbyseb	
Taflen drwy'r drws	
Trwy'r gwaith / addysg	

Sail: Y rhai a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol – digymell (655)

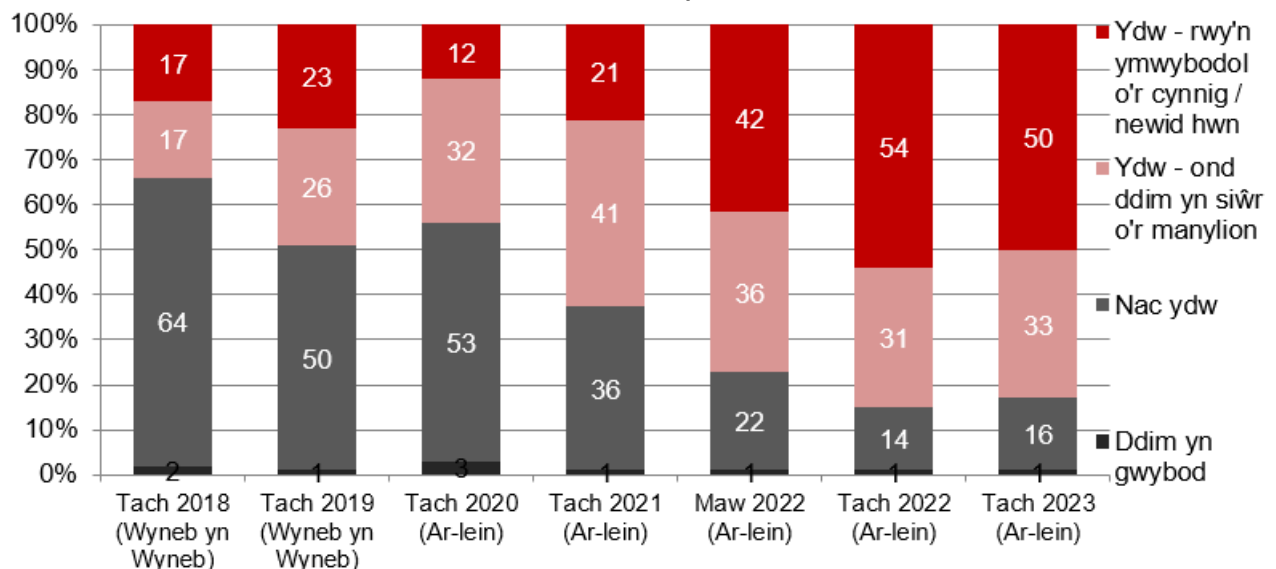
(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

4.8 Ar ôl i ni ofyn am eu hymwybyddiaeth ar lefel ddigymell, cyflwynwyd disgrifiad o'r newid deddfwriaethol (sydd i'w weld yn Atodiad D) i'r ymatebwyr a gofynnwyd iddynt a oeddent wedi gweld neu glywed unrhyw beth am hyn. O gael eu harwain fel hyn, dywedodd mwy o ymatebwyr eu bod yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth nag a wnaeth ar lefel ddigymell (gweler ffigur 4.1). Roedd cyfanswm o 83% yn gwybod rhywbeth am y newid a hynny'n cynnwys 50% a ddywedodd eu bod yn ymwybodol ohono a 33% a oedd yn ymwybodol ond nad oeddent yn siŵr o'r manylion.

4.9 Mae'r ffigwr hwn yn debyg i ganfyddiadau mis Tachwedd 2022 (85% yn ymwybodol) ac yn cynrychioli patrwm o wastatau ar ôl cyfnod rhwng 2020 a 2022 pan gynyddodd ymwybyddiaeth (o 44% i 85%)

Ffigur 4.4: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)

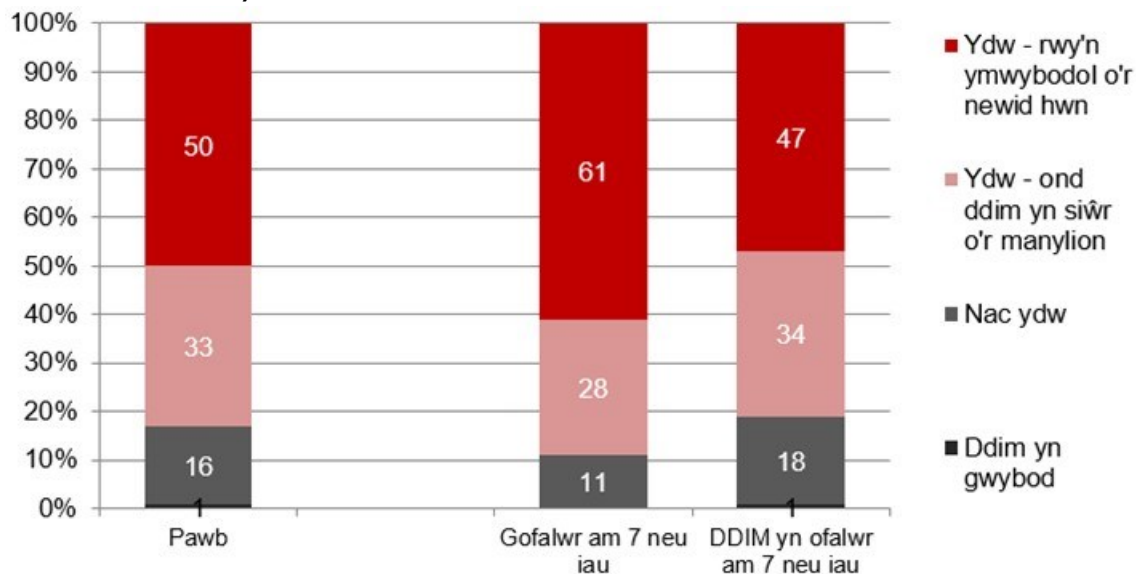


Sail: Pawb – 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000), Maw 2022 (1,000), Tach 2022 (1,000), Tach 2023 (1,000)

4.10 O gael eu harwain fel hyn roedd y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed neu iau yn fwy tebygol o fod yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth na'r rhai heb y cyfrifoldebau hyn – 89% o'i gymharu ag 81% (ffigur 4.5). Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir ei gyffredinoli i'r boblogaeth ehangach. Adroddwyd ar wahaniaeth tebyg yn arolwg mis Tachwedd 2022 hefyd. Ar ben hynny, mae'r bwlch rhwng y ddau grŵp hyn o ran y lefel fwy 'bendant' o ymwybyddiaeth

(Ydw – rwy'n ymwybodol o'r cynnig hwn) wedi cynyddu. Yn yr arolwg diweddaraf roedd y gwahaniaeth rhwng y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed neu iau a'r rhai heb y cyfrifoldebau hyn yn 12 pwynt canran (61% a 47% yn y drefn honno) o'i gymharu â 5 pwynt canran (58% a 53% yn y drefn honno) ym mis Tachwedd 2022.

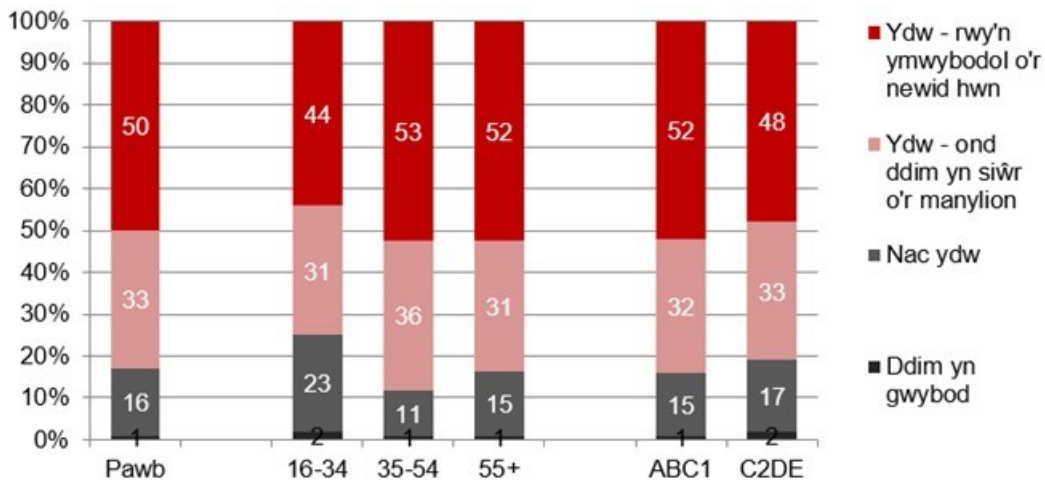
Ffigur 4.5: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (680)

4.11 O ran oedran, roedd y rhai 16-34 oed yn llai tebygol o fod yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth o gael eu harwain fel hyn – 75% o'i gymharu ag 88% ac 84% o'r rhai 35-54 a 55+ oed yn y drefn honno. Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiadau i'r boblogaeth ehangach. Roedd y rhai yng ngraddau cymdeithasol ABC1 ychydig yn fwy tebygol, o gael eu harwain fel hyn, o fod yn ymwybodol o'r newid i'r gyfraith – 85% o'i gymharu ag 81% ond nid oedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly ni ellir cyffredinoli'r canfyddiad hwn i'r boblogaeth ehangach.

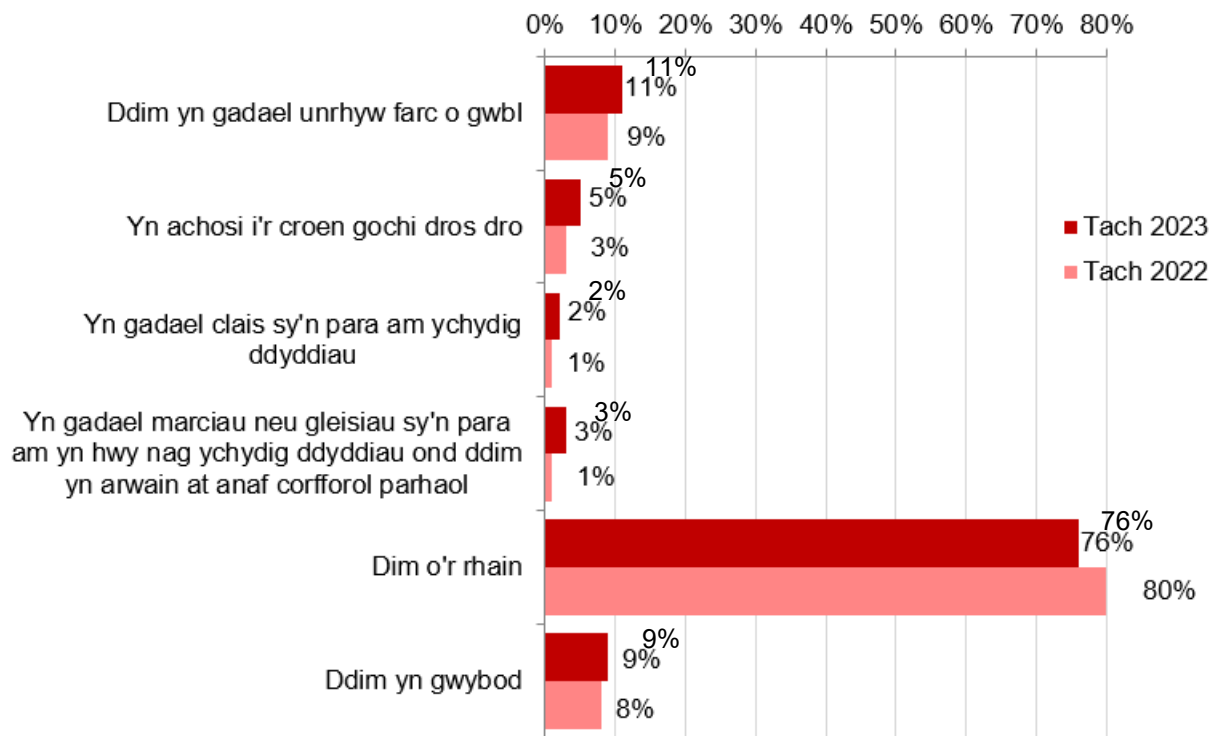
Ffigur 4.6: Y ganran a oedd yn ymwybodol o newidiadau i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol [O gael eu harwain] (Pawb ac yn ôl grŵp oedran a gradd gymdeithasol - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), 16-34 (332), 35-54 (331), 55+ (337), ABC1 (591), C2DE (409)

4.13 A hwythau wedi cael eu hysbysu bod y gyfraith wedi newid (Atodiad D), gofynnwyd i'r ymatebwyr a oeddent yn meddwl bod unrhyw lefelau o gosb (a ddangosir yn ffigur 4.7) yn dal i gael eu caniatáu. Roedd oddeutu 1 ymhob 10 (11%) yn meddwl y byddai cosb gorfforol oedd 'ddim yn gadael unrhyw farc o gwbl' ar y plentyn yn dal i gael ei chaniatáu. Dim ond cyfrannau bach iawn oedd yn meddwl y byddai lefelau uwch o gosb gorfforol megis rhywbeth sydd 'yn achosi i'r croen gochi dros dro' (5%), 'yn gadael clais sy'n para am ychydig ddyddiau' (2%) neu 'yn gadael marciau neu gleisiau sy'n para am yn hwy nag ychydig ddyddiau ond ddim yn arwain at anaf corfforol parhaol' (3%) yn dal i gael eu caniatáu. Mae'r canfyddiadau hyn yn debyg i'r arolwg blaenorol ym mis Tachwedd 2022.

Ffigur 4.7: Y ganran a oedd yn meddwl y byddai pob lefel o gosb yn dal i gael ei chaniatáu ar ôl y newid i'r gyfraith – Tach 2022, 2023



Sail: Pawb – Tach 2022 (1,000), Tach 2023 (1,000)

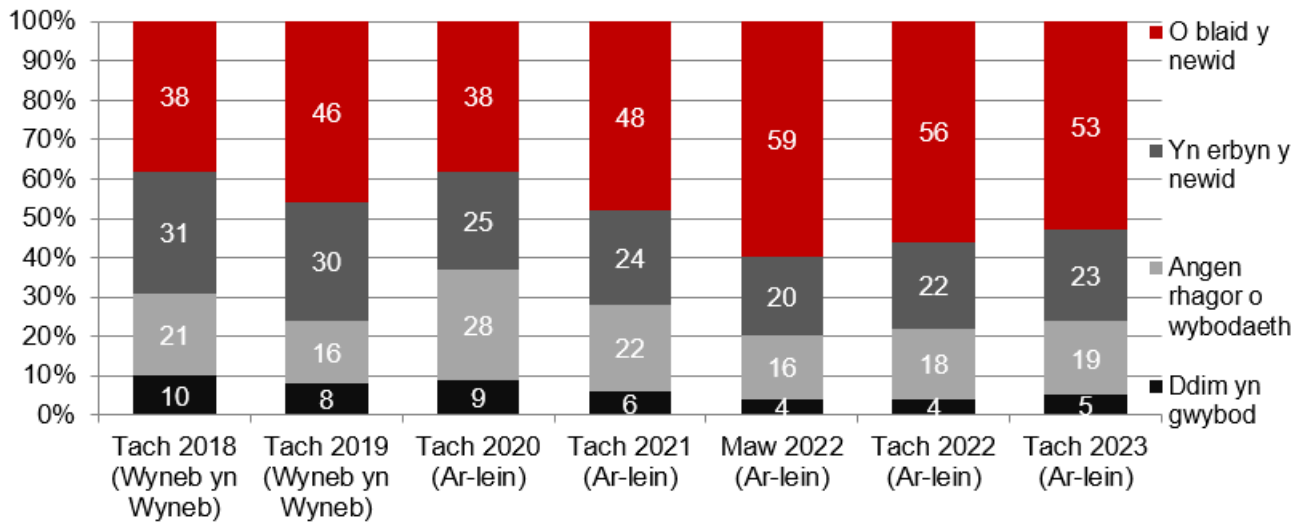
5. Barn am y newidiadau i'r ddeddfwriaeth

5.1 A hwythau wedi cael gweld y disgrifiad o'r newid, gofynnwyd i'r ymatebwyr a oeddent o blaid cael gwared ar amddiffyniad cosb resymol, a oeddent yn ei erbyn neu a oedd angen rhagor o wybodaeth arnynt i allu penderfynu. Fel a ddangosir yn ffigur 5.1, yn yr arolwg diweddaraf roedd bron i 53% o blaid ddiddymu amddiffyniad cosb resymol. Mae hyn ychydig yn is nag ym mis Tachwedd 2022 (56%) a oedd yn ei dro'n is na'r ffigwr pan oedd y gefnogaeth ar ei hanterth ar 59% yn union cyn i'r ddeddfwriaeth ddod i rym ym mis Mawrth 2022. Fodd bynnag, nid oedd y gwahaniaeth rhwng patrymau'r gefnogaeth yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly ni ellir cyffredinolli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

5.2 Er gallai'r rhai a oedd o blaid y ddeddfwriaeth fod wedi gostwng ychydig o'r ganran uchaf o 59% ym mis Mawrth 2022, mae'n dal i fod yn sylweddol uwch na chanfyddiadau yn 2020 pan mai dim ond 38% ddywedodd eu bod *o blaid*. Yn ddiddorol, nid yw'r newidiadau yn y rhai *o blaid* dros y cyfnod hwn yn cael eu hadlewyrchu gan y rhai sy'n dweud eu bod *yn erbyn* y ddeddfwriaeth. Mae hyn (gwrthwynebiad i'r newid) wedi aros yn gymharol gyson ar oddeutu 20-25% o'r boblogaeth dros y blynyddoedd diwethaf.

5.3 Felly, mae'r newid mewn cefnogaeth i'r ddeddfwriaeth dros amser i'w briodoli'n bennaf i newidiadau yn y cyfrannau a ddywedodd fod 'angen rhagor o wybodaeth' arnynt neu eu bod 'ddim yn siŵr' o'u barn.

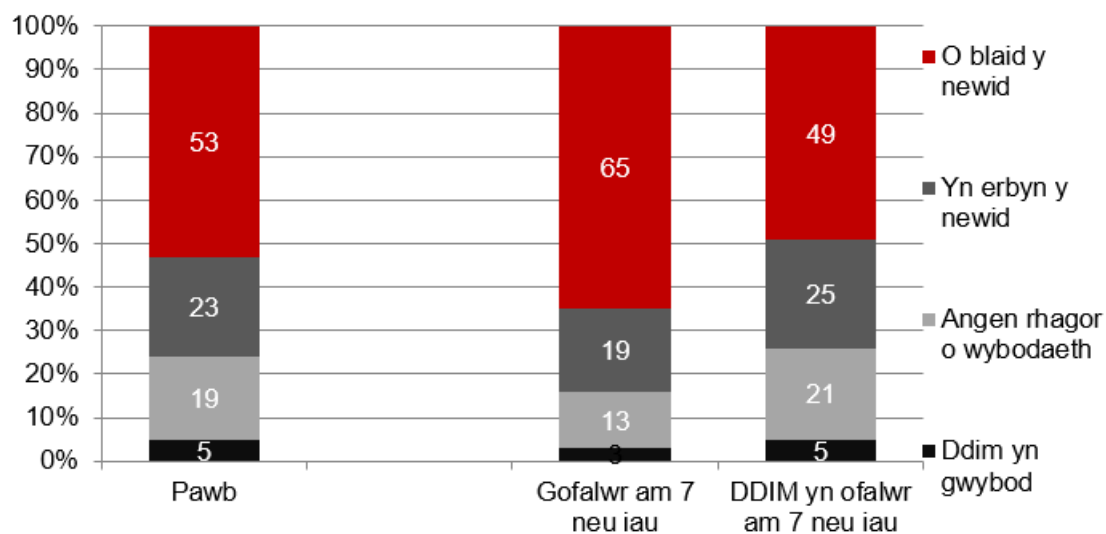
Ffigur 5.1: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb – 2018, 2019, 2020, 2021, Maw 2022, Tach 2022, 2023)



Sail: Pawb - 2018 (1,002), 2019 (1,002), 2020 (1,002), 2021 (1,000), Maw 2022 (1,000), Tach 2022 (1,000), 2023 (1,000)

5.4 Roedd y rhai â chyfrifoldebau gofalu am blant saith oed ac iau yn fwy tebygol o fod o blaid y newid arfaethedig (65% o blaid, 19% yn erbyn) o'i gymharu â'r rhai a oedd heb y cyfrifoldebau hyn (49% o blaid, 25% yn erbyn). Roedd y gwahaniaethau hyn yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinolli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach.

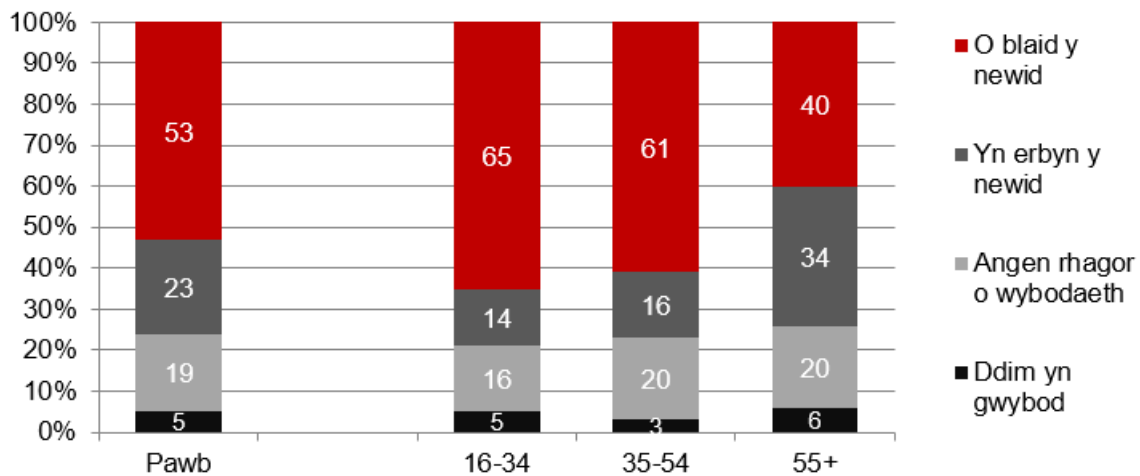
Ffigur 5.2: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl pa un a ydynt yn ofalwr rheolaidd am blentyn saith oed neu iau ai peidio – Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Gofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (316), Ddim yn ofalwr rheolaidd am blentyn 7 oed neu iau (680)

5.5 Canfuwyd gwahaniaethau barn yn ôl oedran hefyd. Yn y grwpiau oedran 16-34 a 35-54, roedd ymatebwyr yn llawer mwy tebygol o fod o *blaid* yn hytrach nag *yn erbyn* y newid i'r ddeddfwriaeth, fel a ddangosir yn ffigur 5.3. Fodd bynnag, ymhlith y rhai 55+ oed roedd y farn ychydig yn fwy cymysg gydag oddeutu dwy ran o bump (40%) o blaid y newid ac oddeutu traean (34%) yn ei erbyn. Roedd y gwahaniaethau hyn yn ôl oedran yn arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir cyffredinoli'r canfyddiad i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg yn ôl oedran yn yr holl arolygon blaenorol hefyd.

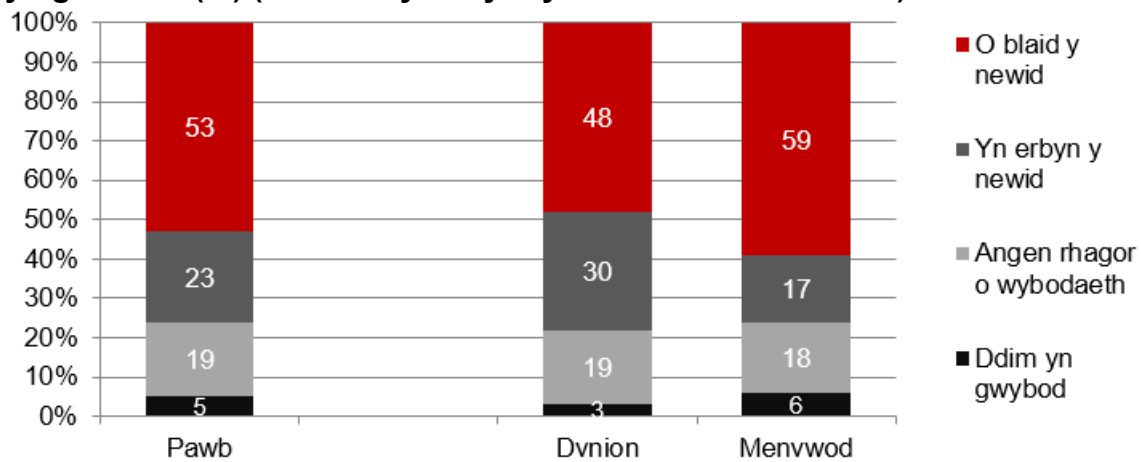
Ffigur 5.3: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl grŵp oedran - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), 16-34 (332), 35-54 (331), 55+ (337)

5.6 Yn arolwg mis Tachwedd 2023 canfuwyd gwahaniaethau hefyd yn ôl y rhywiau o ran barn ymatebwyr am y newid deddfwriaethol. Roedd menywod yn llawer mwy tebygol o fod o blaid y newid (59%) nag yn ei erbyn (17%). Er bod mwy o ddynion o blaid y newid nag oedd yn ei erbyn, roedd y bwlch rhwng y ddwy gyfran yn gulach (48% o blaid, 30% yn erbyn). Mae'r gwahaniaethau hyn o ran y rhywiau'n arwyddocaol yn ystadegol ac felly gellir eu cyffredinoli i'r boblogaeth ehangach. Canfuwyd gwahaniaethau tebyg rhwng barn dynion a menywod ynglŷn â hyn yn nhonnau blaenorol yr arolwg.

Ffigur 5.4: Barn am y newid i'r ddeddfwriaeth mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol (%) (Pawb ac yn ôl y rhywiau - Tachwedd 2023)



Sail: Pawb (1,000), Dynion (441), Menywod (557)

5.7 Gofynnwyd i'r ymatebwyr egluro'u rhesymau dros eu barn ynglŷn â'r newid deddfwriaethol. Eto, roedd hyn yn eu geiriau hwy eu hunain ac mae'r ymatebion wedi cael eu grwpio'n themâu cyffredin. Mae Tabl 5.1 yn dangos y rhesymau a nodwyd dros fod o blaid y newid (563 o ymatebwyr). Yr ymateb mwyaf mynych oedd eu bod 'ddim yn cytuno â smacio neu gosbi plant yn gorfforol' (45% o'r rhai a oedd o blaid y newid). Hwn oedd yr ymateb mwyaf mynych yn yr holl arolygon blaenorol hefyd.

5.8 Amlygodd rhai y 'bydd [y newid i'r ddeddfwriaeth] yn helpu i amddiffyn plant' (10%), fod '[smacio yn] niweidiol i blant' (9%), neu mai 'cam-drin ydyw' (10%). Roedd eraill yn teimlo '[nad] yw'n gweithio' (7%), a bod 'ffyrdd eraill o sicrhau ymddygiad da' (18%).

Tabl 5.1: Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - Tachwedd 2023 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Ddim yn cytuno â smacio \ cosbi plant yn gorfforol	45 (n.240)
Mae ffyrdd eraill o sicrhau ymddygiad da \ disgyblaeth	18 (n.98)
Cam-drin ydyw \ gall arwain at gam-drin	10 (n.55)
Bydd yn helpu i amddiffyn plant	10 (n.54)
Mae'n niweidiol i blant	9 (n.48)
Nid yw'n gweithio \ nid yw'n angenrheidiol	7 (n.38)
Mae rhai rhieni'n mynd yn rhy bell	6 (n.33)
Ymatebion eraill a nodwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Cefais i fy nharo pan oeddwn yn blentyn	
Dydwn i erioed wedi smacio fy mhlant	
Gwneud pethau'n fwy clir \ rhieni yn gwybod ble maen nhw'n sefyll	
Mae ei angen	
Mae tap yn iawn \ slap fach \ iawn os nad yw rhywun yn mynd yn rhy bell	
Mae'n rhoi anogaeth i ddefnyddio trais \ mae'n gwneud trais yn dderbyniol	
Nid yw'n wers dda	

Sail: Y rhai sydd o blaid y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru (563)

(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

5.9 O'r rhai a oedd yn erbyn y newid i'r ddeddfwriaeth (216 o ymatebwyr), un o'r prif resymau dros wrthwynebu'r newid oedd rheoli ymddygiad a disgyblaeth. Roedd tua thraean (35%) o'r rhai a oedd yn erbyn y newid yn meddwl bod 'angen (rhyw fath o gosb gorfforol) i reoli ymddygiad \ disgyblu'r plentyn \ addysgu am barch \ dangos ffiniau'. Fe wnaeth rhai sylwadau am y diffyg disgyblaeth ehangach mewn cymdeithas – 'does dim disgyblaeth \ parch y dyddiau hyn \ mae plant yn ymddwyn yn wael' (22%).

5.10 Myfyriodd eraill ynghylch eu profiadau hwy eu hunain gan ddweud eu bod yn erbyn y newid am 'nad yw [smacio] yn gwneud unrhyw niwed \ ni wnaeth unrhyw niwed i mi \ i'm plant i' (13%). Fe wnaeth rhai amodi eu gwrthwynebiad i'r newid gan

ddweud y byddent hwy yn ei erbyn cyn belled â bod y gosb yn aros yn un 'nad yw'n mynd yn rhy bell \ os yw'n gosb resymol' (30%).

5.11 Mae'r rhesymau hyn a'r cyfrannau a'u nododd (ymhlith y rhai a oedd yn erbyn y newid i'r ddeddfwriaeth) yn adlewyrchu canlyniadau a ganfuwyd mewn arolygon blaenorol.

Tabl 5.2: Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? - Tachwedd 2023 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Mae ei angen i reoli ymddygiad \ disgyblu'r plentyn \ addysgu am barch \ dangos ffiniau	35 (n.81)
Mae'n iawn os nad yw'n mynd yn rhy bell \ os yw'n gosb resymol	30 (n.70)
Does dim disgyblaeth y dyddiau hyn \ mae plant yn ymddwyn yn wael \ dim parch	22 (n.51)
Nid yw'n gwneud unrhyw niwed \ ni wnaeth unrhyw ddrwg i mi \ i'm plant i	13 (n.31)
Iawn pan fo'r plentyn mewn perygl	7 (n.16)
Dylai rhiant gael cosbi ei blentyn \ dylai fod â dewis \ dylai gael gwneud y penderfyniad	7 (n.16)
Ymatebion eraill a nodwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Dros ben llestri \ ddim yn rhesymol	
Ei ddefnyddio fel dewis olaf	
Mae pob amgylchiad \ plentyn yn wahanol	
Mae'r gyfraith yn iawn ar hyn o bryd \ nid oes angen cyfraith newydd	
Ni ddylai'r Llywodraeth ymhél â'r mater	
Ni ddylid ei droseiddoli	
Nid oes mo'i angen	

Sail: Y rhai sydd yn erbyn y newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru (216)

(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

5.12 O ran y rhai yr oedd arnynt angen rhagor o wybodaeth cyn penderfynu, a oedd yn 19% o'r boblogaeth (181 o ymatebwyr) yn bennaf roedd arnynt eisiau naill ai rhagor o fanylion neu wybodaeth ynglŷn â sut y byddai'n gweithio (25% o'r rhai yr oedd arnynt angen rhagor o wybodaeth) neu'n benodol hoffent pe bai mwy o eglurder yn y diffiniadau a oedd yn rhan o'r ddeddfwriaeth:

- Diffiniadau \ enghreifftiau (17%)
- Diffiniad o gosb resymol (10%)

- Beth sy'n gyfystyr â smacio \ ymosod, yr hyn sy'n cael ei ganiatáu o'i gymharu â'r hyn nad yw'n cael ei ganiatáu (9%)

5.13 Rheswm pellach dros fod eisiau rhagor o wybodaeth cyn eu bod yn penderfynu oedd bod arnynt eisiau gweld ymchwil / tystiolaeth o effaith smacio (10%).

Tabl 5.3: Allwch chi ddweud wrthyf pa wybodaeth arall y mae arnoch ei hangen? – Tachwedd 2023 [Digymell]

Ymateb	Canran yr ymatebwyr (Nifer yr ymatebwyr)
Rhagor o fanylion \ rhagor o wybodaeth \ gwybodaeth am y gyfraith bresennol \ sut y byddai'n gweithio	25 (n.47)
Diffiniadau \ enghreifftiau	17 (n.32)
Diffiniad o gosb resymol	10 (n.19)
Ymchwil \ tystiolaeth o effaith smacio	10 (n.19)
Beth sy'n gyfystyr â smacio \ ymosod, yr hyn sy'n cael ei ganiatáu o'i gymharu â'r hyn nad yw'n cael ei ganiatáu	9 (n.18)
Ddim yn gwybod	18 (n.34)
Ymatebion eraill a nodwyd gan lai na 5 y cant o'r ymatebwyr	
Angen amser i feddwl amdano \ rhagor o amser i feddwl amdano	
Cosb \ cyhuddiadau i rieni	
Diogelu \ amddiffyn rhieni	
Gwybodaeth am y gyfraith bresennol	
Sut y bydd yn cael ei blismona \ ei orfodi \ sut i ddarparu adnoddau ar ei gyfer	

Sail: Y rhai y mae angen rhagor o wybodaeth arnynt i benderfynu a ydynt o blaid ynteu yn erbyn newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru (181)

(a) Efallai fod cyfanswm y tabl yn fwy na 100 y cant am bod ymatebwyr yn gallu rhoi mwy nag un ateb

(b) Cyflwynir ymatebion eraill yn nhrefn yr wyddor

6. Casgliadau

6.1 Ym mis Tachwedd 2023, er bod mwyafrif o'r cyhoedd yn anghytuno (55%) 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn' mae hyn yn is na'r lefel uchaf o anghytundeb ym mis Mawrth 2022 (62%) yn union cyn cyflwyno'r ddeddfwriaeth newydd. Mae'r farn yn dal i fod yn gysylltiedig ag oedran gyda'r rhai dros 55 oed yn llawer mwy tebygol o gytuno 'ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn'.

6.2 Gyda'r ddeddfwriaeth wedi bod mewn grym am yr 20 mis diwethaf, roedd cyfran y boblogaeth sy'n credu bod rhieni'n dal i allu smacio'u plant yn lleiafrif bach iawn (6%) ac mae hyn yn cyfateb â'r canfyddiad ym mis Tachwedd 2022. Fodd bynnag, dywedodd cyfran ychydig yn fwy (11%) eu bod yn meddwl y byddai smacio nad oedd yn gadael marc coch yn cael ei ganiatáu.

6.3 Mae ymwybyddiaeth bod newidiadau wedi digwydd i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yn gostwng ychydig yn arolwg mis Tachwedd 2023, ugain mis ar ôl cyflwyno'r ddeddfwriaeth newydd. Pan ofynnwyd iddynt yn ddigymell a oeddent yn ymwybodol o'r newid deddfwriaethol mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol, dywedodd dwy ran o dair (66%) eu bod yn gwybod am rywbeth. Mae hyn yn nis na'r gyfran o 73% a ddywedodd eu bod yn ymwybodol o'r newid ym mis Tachwedd 2022, ond mae'n dal i fod yn sylweddol uwch na'r gyfran gyfatebol ym mis Tachwedd 2021 (40%).

6.4 Roedd y gostyngiad mewn ymwybyddiaeth o'r newid i'r ddeddfwriaeth o gael eu harwain yn llai amlwg. Pan ddarparwyd disgrifiad o'r newid iddynt, dywedodd 83% fod ganddynt ymwybyddiaeth o hyn o'i gymharu ag 85% ym mis Tachwedd 2022. Mae rhai gwahaniaethau mewn lefelau ymwybyddiaeth yn dal i fodoli, gyda'r rhai heb gyfrifoldebau gofalu am blant 7 oed neu iau, a'r rhai 16-34 oed yn llai ymwybodol o'r newid.

6.5 Roedd y gyfran sydd o blaid diddymu amddiffyniad cosb resymol ym mis Tachwedd 2023 yn 53%. Roedd hyn ychydig yn is na'r ddau arolwg blaenorol – 56% ym mis Tachwedd 2022, 59% ym mis Mawrth 2022. Mae hyn yn dilyn cynnydd yn y

gefnogaeth a gofnodwyd yn nwy don flaenorol yr arolwg (mis Mawrth 2022 a mis Tachwedd 2021).

6.6 Er bod y gyfran sydd o blaid y newid wedi newid dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r rhai sy'n dal i wrthwynebu'r newid wedi bod yn sefydlog (23% ym mis Tachwedd 2023 o'i gymharu â 25% ym mis Tachwedd 2020) gan awgrymu bod pobl ddi-ildio a fydd yn ei chael hi'n anodd cael eu hargyhoeddi o'r newid. Mae'r rhai sy'n gwrthwynebu'r newid yn fwy tebygol o fod yn ddynion, yn y grwpiau oedran hŷn a heb gyfrifoldebau gofalu am blant 7 oed ac iau fel y bu hi yn nhonnau blaenorol yr arolwg.


Atodiad A - Ymchwil Gymdeithasol Llywodraeth Cymru ar rianta

Mae'r Tabl isod yn nodi cyhoeddiadau Ymchwil Gymdeithasol y Llywodraeth ar rianta a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru dros yr wyth mlynedd ddiwethaf.

Tabl A1.1: Ymchwil Flaenrol Berthnasol gan Lywodraeth Cymru

Teitl	Adroddiad	Dull a Sampl	Diben
<p>Agweddau tuag at arferion rianta a disgyblu plant</p> <p>Cyhoeddwyd: 2014</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Ansoddol • 14 o grwpiau ffocws (70 o gyfranogwyr) • Rhieni plant dan 18 • Yn 2013 	<p>Archwilio barn rhieni am arfer rianta gan gynnwys disgyblu. Defnyddiwyd y canfyddiadau i lywio cymorth rianta.</p>
<p>Rheoli ymddygiad, agweddau ac arferion plant: Arolwg Sylfaenol 2013</p> <p>Cyhoeddwyd: 2014</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Arolwg Omnibws Meintiol • 1,022 o oedolion (56% wedi bod yn rhieni erioed, 27% yn rhieni i blant dan 18) • Yn 2013 	<p>Casglu data ar agweddau'r cyhoedd (gan gynnwys rhieni ac oedolion nad ydynt yn rhieni) tuag at arferion rianta gan gynnwys disgyblaeth. Defnyddiwyd y canfyddiadau i lywio cymorth rianta.</p>
<p>Agweddau rhieni tuag at reoli ymddygiad plant bach 2015</p> <p>Cyhoeddwyd: 2016</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ffôn • 387 o rieni/gwarcheidwaid plant dan 7 oed • Gan ddefnyddio rhestr ailgysylltu Arolwg Cenedlaethol Cymru • Yn 2015 	<p>Pwysu a mesur agweddau rhieni â phlant bach at rianta a rheoli ymddygiad plant. Gwaith maes a gyflawnwyd cyn lansio'r ymgyrch cymorth rianta <i>Magu Plant. Rhowch Amser Iddo</i></p>
<p>Agweddau rhieni tuag at reoli ymddygiad plant bach 2017</p> <p>Cyhoeddwyd: 2018</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ffôn • 269 o rieni/gwarcheidwaid plant dan 7 oed • Gan ddefnyddio arolwg ailgysylltu Arolwg Cenedlaethol Cymru • Yn 2017 	<p>Pwysu a mesur agweddau rhieni â phlant bach at rianta a rheoli ymddygiad plant. Roedd yr arolwg hwn fwy neu lai'n ailadrodd ymchwil flaenrol yn 2015 ac fe helpodd i oleuo'r gwaith paratoadol ar gyfer y cynnig i wahardd cosb gorfforol.</p>
<p>Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg sylfaenol, 2018</p> <p>Cyhoeddwyd: 2019</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg wyneb yn wyneb • 1,002 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2018 	<p>Arolwg sylfaenol ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad</p>

			cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn.
<p>Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 2, 2019</p> <p>Cyhoeddwyd: 2021</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg wyneb yn wyneb • 1,002 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2019 	<p>Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr arolwg sylfaenol a gynhaliwyd yn 2018</p>
<p>Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 3, 2020</p> <p>Cyhoeddwyd: 2021</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ar-lein • 1,002 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2020 	<p>Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr arolygon a gynhaliwyd yn 2018 a 2019.</p>
<p>Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 4, 2021</p> <p>Cyhoeddwyd: 2023</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ar-lein • 1,000 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Yn 2021 	<p>Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr arolygon a gynhaliwyd yn 2018, 2019 a 2020.</p>
<p>Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg Ton 5, 2021</p> <p>Cyhoeddwyd: 2023</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ar-lein • 1,000 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Ym mis Mawrth 2022 	<p>Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr</p>

			arolygon a gynhaliwyd yn 2018, 2019, 2020 a 2021.
<p>Agweddau'r cyhoedd tuag at gosbi plant yn gorfforol: Arolwg ton 6, Tachwedd 2022 LLYW.CYMRU</p> <p>Cyhoeddwyd: 2023</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Meintiol – arolwg ar-lein • 1,000 o aelodau o'r cyhoedd 16+ oed • Cynhaliwyd trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort • Ym mis Tachwedd 2022 	<p>Arolwg ymhlith y cyhoedd yng Nghymru i archwilio agweddau tuag at gosbi plant yn gorfforol, ymwybyddiaeth o newidiadau arfaethedig i'r ddeddfwriaeth i ddiddymu amddiffyniad cosb resymol a lefel y gefnogaeth i'r newid hwn, gan adeiladu ar yr arolygon a gynhaliwyd yn 2018, 2019, 2020, 2021 a mis Mawrth 2022.</p>

Atodiad B – Holiadur yr arolwg

1. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno ei bod hi weithiau'n angenrheidiol smacio plentyn?

Cytuno'n gryf
Tueddu i gytuno
Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
Tueddu i anghytuno
Anghytuno'n gryf
Ddim yn gwybod

2. Ydych chi'n meddwl bod y gyfraith yn caniatáu i rieni smacio'u plant?

Ydw
Nac ydw
Ddim yn gwybod

3. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yn y 2 flynedd ddiwethaf?

Ydw
Nac ydw
Ddim yn gwybod

OS YDYCH

4. Allwch chi ddweud wrthyf sut y mae'r gyfraith wedi newid yn eich tyb chi? Ysgrifennwch yr ateb

OS YDYCH

5. Sut ddaethoch chi'n ymwybodol o'r newid i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol? Dewiswch bob un sy'n berthnasol

Ar y teledu – newyddion / rhaglen
Ar y teledu – hysbyseb
Ar y radio – newyddion / rhaglen
Ar y radio – hysbyseb
Mewn papur newydd lleol – newyddion / erthygl
Mewn papur newydd lleol – hysbyseb
Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru – newyddion / erthygl
Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled Cymru – hysbyseb
Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled y DU – newyddion / erthygl
Mewn papur newydd a gyhoeddir ledled y DU – hysbyseb
Hysbysebu ar-lein

Gwefan ar-lein – eitem newyddion
Gwefan ar-lein – arall
Y cyfryngau cymdeithasol (heb gynnwys Facebook)
Facebook
Mewn cylchgrawn
Dywedodd rhywun wrthyf (gweithiwr proffesiynol)
Dywedodd rhywun wrthyf (teulu/ffrind)
Arall (rhowch fanylion)

Yng Nghymru, mae'r gyfraith mewn perthynas â chosbi'n gorfforol, gan gynnwys smacio, wedi newid. Yn flaenorol roedd rhieni'n gallu defnyddio amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiad o ymosod cyffredin, ond nid yn erbyn cyhuddiadau mwy difrifol o, er enghraifft, wir niwed corfforol. Ers 21 Mawrth 2022, nid yw amddiffyniad cosb resymol ar gael mwyach yng Nghymru i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, a'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* ac sy'n wynebu cyhuddiad o ymosod ar blentyn neu guro plentyn yn eu gofal. Lle mae'r heddlu'n canfod digon o dystiolaeth ar gyfer gobaith realistig o gael rhiant yn euog bydd rhaid iddynt ystyried a yw er lles y cyhoedd eu bod yn dwyn cyhuddiad.

GOFYNNWCH I BAWB

6. Cyn heddiw, ydych chi wedi gweld neu glywed unrhyw beth am newid y gyfraith o gwbl?

Ydw, rwy'n ymwybodol o'r newid
Ydw – ond ddim yn siŵr o'r manylion
Nac ydw
Ddim yn gwybod

7. Pa rai o'r datganiadau canlynol ynglŷn â newid y gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru sy'n adlewyrchu eich barn chi orau?

Rwyf o blaid newid y gyfraith i gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol
Rwyf yn erbyn newid y gyfraith i gael gwared ar amddiffyniad cosb resymol
Mae angen rhagor o wybodaeth arnaf i benderfynu
Ddim yn gwybod

8. a) Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod o blaid newid y gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? *Ysgrifennwch yr ateb*

b) Allwch chi ddweud wrthyf pam eich bod yn erbyn newid y gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yng Nghymru? Ysgrifennwch yr ateb

c) Allwch chi ddweud wrthyf pa wybodaeth ychwanegol y mae ei hangen arnoch? Ysgrifennwch yr ateb

9. Yn awr bod y gyfraith wedi newid, pa rai, os o gwbl, o'r canlynol ydych chi'n meddwl sy'n dal i gael eu caniatáu?

Cosb gorfforol sydd:

Yn gadael dim marc o gwbl ar y plentyn

Yn achosi i'r croen gochi dros dro

Yn gadael clais sy'n para am ychydig ddyddiau

Yn gadael marciau a chleisiau sy'n para am yn hwy nag ychydig ddyddiau ond nad yw'n arwain at anaf corfforol parhaol

Dim o'r rhain

Ddim yn gwybod

Wedi gwrthod

Nodyn ar newidiadau i'r holiadur dros amser:

Fe wnaed mân newidiadau i arolygon 2020, 2021 a mis Mawrth 2022 o'i gymharu ag arolygon 2018 a 2019, sef:

- Nid oedd cwestiynau 4, 6, 7 ac 8 yn dweud 'newidiadau arfaethedig' mwyach fel yr oeddent yn 2018 a 2019 am eu bod yn adlewyrchu'r ffaith bod y Bil wedi cael Cydsyniad Brenhinol ym mis Mawrth 2020.
- Hefyd, yn 2020, 2021 a 2022 yng nghwestiwn 1, roedd 'ddim yn gwybod' yn god ymateb yr oedd pobl yn ei roi o gael eu harwain yn hytrach na dim ond cael ei gofnodi'n ddigymell yn 2018/2019 a oedd yn adlewyrchu'r newid dull o holiadur wyneb-yn-wyneb i holiadur ar-lein.
- Roedd yr un peth (ymateb gan bobl o gael eu harwain yn hytrach nag ymateb digymell) yn wir am gwestiwn 3 ar gyfer codau ymateb 'ddim yn gwybod' ac 'wedi gwrthod'.
- Hefyd (a chan eto adlewyrchu'r newid i ddull ar-lein), yng nghwestiwn 6 roedd ymatebwyr yn cael eu harwain â rhestr o ffynonellau ymwybyddiaeth yn 2020, 2021 a 2022 ond yn 2018/19 roedd y rhestr hon yn ddigymell.

Yn olaf, ac o ganlyniad i'r ffaith bod y ddeddfwriaeth wedi dod i rym, roedd arolwg mis Tachwedd 2022 a mis Tachwedd 2023 yn cynnwys rhai mân newidiadau pellach:

- C3 'Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yn y flwyddyn ddiwethaf?'. Cafodd y cwestiwn hwn ei ddiwygio ychydig ym mis Tachwedd 2022 i gynnwys 'yn y flwyddyn ddiwethaf' nawr bod y gyfraith newydd wedi bod mewn grym am sawl mis ar yr adeg hon.
- C3 'Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau i'r gyfraith mewn perthynas â chosbi plant yn gorfforol yn y 2 flynedd ddiwethaf?'. Cafodd y cwestiwn hwn ei ddiwygio ychydig ym mis Tachwedd 2023 i gynnwys 'yn y 2 flynedd ddiwethaf' nawr bod y gyfraith newydd wedi bod mewn grym am 20 mis ar yr adeg hon.
- Fe newidiodd C4 i sut y mae'r gyfraith 'wedi newid' yn hytrach na sut y 'bydd yn newid' ar rifynnau blaenorol.
- Roedd C6,7,8a/b yn cyfeirio at 'newid y gyfraith' yn hytrach na 'newid i'r gyfraith'

Newid mwy sylweddol ym mis Tachwedd 2022 / Tachwedd 2023 oedd bod y cwestiwn am lefelau cosb a oedd yn cael eu caniatáu wedi newid o *Mae'r gyfraith bresennol yn caniatáu i rieni gosbi eu plant yn gorfforol (sy'n cynnwys smacio)*. *Pa lefel o gosb mae'r gyfraith yn ei chaniatáu yn eich tyb chi?* i *Yn awr bod y gyfraith wedi newid, pa rai, os o gwbl, o'r canlynol ydych chi'n meddwl sy'n dal i gael eu caniatáu?* O ystyried bod hwn yn newid sylfaenol i'r cwestiwn nid yw'r data yma'n cael ei gyflwyno fel cyfres dros amser (yn ôl i 2018) yn yr adroddiad hwn mwyach.

Atodiad C – Dull Ymchwil

A1.13 Cynhaliwyd yr ymchwil hon trwy Arolwg Omnibws Cymru Beaufort. Mae arolygon omnibws yn ddull sydd wedi hen ennill ei blwyf o gynnal ymchwil i'r farchnad ac ymchwil gymdeithasol. Fel y mae eu henw'n ei awgrymu, maent yn galluogi grŵp o ddefnyddwyr i rannu'r un cyfrwng arolygu, gan ddwyn budd o ran costau is.

A1.14 Mae sampl yr Arolwg Omnibws wedi'i bwriadu i gynrychioli'r boblogaeth oedolion sy'n byw yng Nghymru ac sy'n 16 oed a throsodd. Fe wnaeth argyfwng iechyd y cyhoedd COVID-19 atal arolygon mis Tachwedd 2020, mis Tachwedd 2021 a mis Mawrth 2022 rhag cael eu cynnal yn y modd blaenorol trwy gyfweiliadau wyneb-yn-wyneb mewn pwyntiau samplu penodol ledled Cymru. Yn lle hynny, cynhaliwyd cyfweiliadau ar gyfer arolygon mis Tachwedd 2020, mis Tachwedd 2021 a mis Mawrth 2022 ar-lein gan ddefnyddio plattform cyfnewid panel ar-lein Cint. Cynhaliwyd arolygon mis Tachwedd 2022 a mis Tachwedd 2023 ar-lein hefyd gan bod yr arolwg Omnibws wedi symud yn barhaol i ddull ar-lein.

A1.15 Mae plattform Cint a'i gynhyrchion yn cydymffurfio ag amryw godau ymddygiad a chanllawiau megis safonau'r Gymdeithas Ymchwil Barn ac Ymchwil i'r Farchnad Ewropeaidd (ESOMAR) a'r Gymdeithas Ymchwil i'r Farchnad (MRS). Mae Cint hefyd yn cydymffurfio ag ISO 20252. Caiff sawl gwiriad ansawdd data eu cynnwys yn system Cint gan gynnwys gwiriad GEO IP a CAPTCHA wrth gofrestru, gwiriadau ar gyfer adnabod ymatebwyr unigryw ac i ganfod ymddygiad twyllodrus. Hefyd, mae Beaufort yn cynnwys ei gwestiynau a mesurau rheoli ansawdd ei hun yn yr arolwg ac nid yw'n cynnwys ymatebwyr sy'n methu'r gwiriadau hyn.

A1.16 Yn ystod yr arolwg defnyddiwyd rheolaethau cwota pleth ar oedran o fewn rhyw. Yn ychwanegol at hynny, defnyddiwyd rheolaeth cwota ar wahân ar gyfer gradd gymdeithasol ac fe gynhaliwyd cyfweiliadau gyda thrigolion ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru.

A1.17 Ar y cam dadansoddi, caiff y data ei bwysoli yn ôl grŵp oedran o fewn pob rhyw o fewn y grwpriad Awdurdod Lleol yn ogystal â gradd gymdeithasol i roi i bob

cell ei mynychder cywir o fewn cyfanswm Cymru sy'n deillio o ganlyniadau Cyfrifiad 2011. Cyflwynir y ffigurau yn yr adroddiad hwn i'r ganran lawn agosaf.

Samplu cwota cyfrannol

A1.18 Pan gaiff data arolygon eu profi o safbwynt arwyddocâd ystadegol, gwneir tybiaeth bod y sampl a gyflawnwyd yn cynrychioli sampl ar hap o'r boblogaeth berthnasol. Fodd bynnag, gan bod Arolwg Omnibws Cymru'n defnyddio samplu cwota cyfrannol (nid hap-samplu), nid yw arwyddocâd ystadegol gwirioneddol yn gallu cael ei gadarnhau, a bod yn fanwl gywir. Felly, pan fo gwahaniaeth rhwng dau is-grŵp yn cael ei ddisgrifio fel gwahaniaeth 'arwyddocaol' yn yr adroddiad hwn, mae hyn yn cyfeirio at wahaniaeth sy'n arwyddocaol o safbwynt ffug-ystadegol ar y lefel hyder o 95 y cant. Ystyr hyn yw, pe bai'r arolwg yn defnyddio hap-sampl, y byddai'r tebygolrwydd o gael y canfyddiad trwy siawns yn llai nag un mewn 20.

Dadansoddiad Chi-sgwâr

A1.19 Defnyddiwyd y prawf chi-sgwâr yn y dadansoddiad i bennu a yw perthynas yr arsylwyd arni rhwng dau neu fwy o newidynnau categoreiddiol yn y sampl yn debygol o adlewyrchu cysylltiad gwirioneddol yn y boblogaeth (h.y. cyfanswm y boblogaeth oedolion 16 oed a throsodd sy'n byw yng Nghymru).

Atodiad D – Disgrifiad o'r newid i'r ddeddfwriaeth a gyflwynwyd i ymatebwyr yn arolwg mis Tachwedd 2023

Yng Nghymru, mae'r gyfraith mewn perthynas â chosbi'n gorfforol, gan gynnwys smacio, wedi newid. Yn flaenorol gallai rhieni ddefnyddio amddiffyniad cosb resymol yn erbyn cyhuddiad o ymosod cyffredin, ond nid yn erbyn cyhuddiadau mwy difrifol o, er enghraifft, wir niwed corfforol. Ers 21 Mawrth 2022, nid yw amddiffyniad cosb resymol ar gael mwyach yng Nghymru i rieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, a'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* ac sy'n wynebu cyhuddiad o ymosod ar blentyn neu guro plentyn yn eu gofal. Lle mae'r heddlu'n canfod digon o dystiolaeth ar gyfer gobaith realistig o gael rhiant yn euog bydd rhaid iddynt ystyried a yw er lles y cyhoedd eu bod yn dwyn cyhuddiad.

Atodiad E – Diffiniad o raddau cymdeithasol

Mae Tabl A1.2, isod, yn rhoi diffiniad o'r dosbarthiadau o raddau cymdeithasol⁷ a ddefnyddiwyd yn y dadansoddiad

Tabl A1.2: Diffiniadau o raddau cymdeithasol

Gradd gymdeithasol	Diffiniad
ABC1	
A	Swydd reoli, weinyddol neu broffesiynol uchel
B	Swydd reoli, weinyddol neu broffesiynol ganolradd
C1	Swydd reoli, weinyddol neu broffesiynol oruchwyliol, glerigol ac iau
C2DE	
C2	Gweithwyr llaw crefftus
D	Gweithiwr llaw lled-grefftus a di-grefft
E	Pensiynwyr y wladwriaeth, gweithwyr achlysurol neu weithwyr radd isaf, pobl ddi-waith â budd-daliadau'r wladwriaeth yn unig

⁷Diffiniadau'r Arolwg Darllenyddiaeth Cenedlaethol - [Social Grade | National Readership Survey \(nrs.co.uk\)](https://nrs.co.uk)

Atodiad F – Meintiau is-samplau

Mae Tabl A1.3, isod, yn dangos nifer yr ymatebwyr ar gyfer pob is-sampl a ddefnyddiwyd yn y dadansoddiad. Rhoddir nifer yr ymatebwyr ar gyfer y samplau heb eu pwysoli ac wedi'u pwysoli.

Tabl A1.3: Meintiau samplau'r is-grwpiau

Is-sampl	Sampl heb ei phwysoli	Sampl wedi'i phwysoli
Rhyw⁸		
Gwrywaidd	441	483
Benywaidd	557	515
Oedran		
16-34	332	280
35-54	331	298
55+	337	422
Gradd gymdeithasol		
ABC1	591	494
C2DE	409	506
Gofalwr am blentyn 7 oed neu iau⁹		
Ydy	316	273
Nac ydy	680	723

⁸ Mae cyfanswm y Dynion a'r Menywod yn 998. Roedd 2 ymatebydd a nododd 'arall' neu 'gwell gen i beidio â dweud' fel ateb hefyd

⁹ Mae cyfanswm y gofalwyr am blentyn 7 oed neu iau yn 996. Roedd 4 ymatebydd a nododd 'gwell gen i beidio â dweud' fel ateb hefyd